MELCHIOR WATHELET
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2017. szeptember 7.[1]

C-66/16. P–C-69/16. P. sz. egyesített ügyek, valamint C-70/16. P. és C-81/16. P. sz. ügyek

Comunidad Autónoma del País Vasco,
Itelazpi SA (C-66/16 P),
Comunidad Autónoma de Cataluña,
Centre de Telecomunicacions i Tecnologies de la Informació de la Generalitat de Catalunya (CTTI) (C-67/16 P),
Navarra de Servicios y Tecnologías SA (C-68/16 P),
Cellnex Telecom SA, korábban Abertis Telecom SA,
Retevisión I SA (C-69/16 P)
kontra
Európai Bizottság
és
Comunidad Autónoma de Galicia,
Redes de Telecomunicación Galegas Retegal SA (C-70/16 P)
kontra
Európai Bizottság
és
Spanyol Királyság (C-81/16 P)
kontra

Európai Bizottság

„Fellebbezés – Állami támogatások – Digitális televíziózás – A digitális földfelszíni televíziózásnak a távoli és kevésbé urbanizált területeken történő kiépítésére nyújtott támogatás – A digitális földfelszíni televíziózás platformjainak üzemeltetői részére nyújtott támogatás – Az intézkedéseket a belső piaccal részben összeegyeztethetetlen támogatásnak nyilvánító határozat – Az állami támogatás fogalma – Előny – Általános gazdasági érdekű szolgáltatás – Meghatározás – A tagállamok mérlegelési mozgástere”

Bevezetés

1. Fellebbezéseikkel a Comunidad Autónoma del País Vasco (Baszkföld autonóm közössége, Spanyolország) és az Itelazpi SA (C-66/16 P), a Comunidad Autónoma de Cataluña (Katalónia autonóm közössége, Spanyolország) és a Centre de Telecomunicacions i Tecnologies de la Informació de la Generalitat de Catalunya (CTTI) (C-67/16 P), a Navarra de Servicios y Tecnologías SA (C-68/16 P), a Cellnex Telecom SA és a Retevisión I SA (C-69/16 P), a Comunidad Autónoma de Galicia (Galícia autonóm közössége, Spanyolország) és a Redes de Telecomunicación Galegas Retegal SA (Retegal) (C-70/16 P), valamint a Spanyol Királyság (C-81/16 P) az Európai Unió Törvényszéke 2015. november 26-i Comunidad Autónoma del País Vasco és Itelazpi kontra Bizottság ítéletének

1 Eredeti nyelv: francia.

(T-462/13, EU:T:2015:902), 2015. november 26-i Comunidad Autónoma de Cataluña és CTTI kontra Bizottság ítéletének (T-465/13, nem tették közzé, EU:T:2015:900), 2015. november 26-i Navarra de Servicios y Tecnologías kontra Bizottság ítéletének (T-487/13, nem tették közzé, EU:T:2015:899), 2015. november 26-i Abertis Telecom és Retevisión I kontra Bizottság ítéletének (T-541/13, nem tették közzé, EU:T:2015:898), 2015. november 26-i Comunidad Autónoma de Galicia és Retegal kontra Bizottság ítéletének (T-463/13 és T-464/13, nem tették közzé, EU:T:2015:901), valamint 2015. november 26-i Spanyolország kontra Bizottság ítéletének (T-461/13, EU:T:2015:891) (a továbbiakban együtt: megtámadott ítéletek) megsemmisítését kéri, amelyekkel a Törvényszék elutasította a Spanyol Királyság által a digitális földfelszíni televíziózás távoli és kevésbé urbanizált területeken történő kiépítésére (Kasztília–La Mancha régión kívül) odaítélt SA.28599 (C 23/10 [korábbi NN 36/10, korábbi CP 163/09]) sz. állami támogatásról szóló, 2013. június 19-i 2014/489/EU bizottsági határozat (HL 2014. L 217., 52. o.; a továbbiakban: vitatott határozat) megsemmisítésére irányuló kereseteiket.

2. A Bíróság kérésének megfelelően a jelen indítvány a hat fellebbezés lényegét képező közös jogalapra irányul, amely a 2003. július 24-i Altmark Trans és Regierungspräsidium Magdeburg ítélet (C-280/00, EU:C:2003:415, a továbbiakban: Altmark ítélet), valamint az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésének értelmezését kívánja meg.

3. A vitatott határozat (119)–(126) és (172) preambulumbekezdésében [2] ugyanis az Európai Bizottság úgy tekintette, hogy míg az Altmark ítéletnek és az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésének megfelelően a nemzeti (vagy regionális) hatóságoknak egyértelműen meg kell határozniuk a közszolgáltatást vagy az általános gazdasági érdekű szolgáltatást (ÁGÉSZ), és azzal egy adott vállalkozást kell megbízniuk, a szóban forgó spanyol hatóságok a földfelszíni műsorszóró platform üzemeltetését nem határozták meg egyértelműen közszolgáltatásként vagy ÁGÉSZ-ként.

4. A megtámadott ítéletek felperesei 2013. augusztus 30. és 2013. október 9. között a vitatott határozat megsemmisítésére irányuló kereseteket indítottak a Törvényszék előtt. A kereseteik alátámasztása érdekében hivatkozott jogalapok között a fellebbezők vitatták a Bizottság által határozata (119)–(126) és (172) preambulumbekezdésében [3] elvégzett elemzést. A Törvényszék elutasította e kereseteket.

5. A hat fellebbezés közös jogalapja egyrészt az Altmark ítélet első feltétele [4] és az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdése által előírt egyik feltétel körvonalainak pontosítására, vagyis a közszolgáltatási, illetve ÁGÉSZ-kötelezettségek „egyértelmű” meghatározása követelményének kiterjedésére, másrészt pedig az e tekintetben elvégzendő bírósági felülvizsgálat terjedelmére irányul.

2 Lásd a jelen indítvány 20. és 21. pontját.

3 Lásd a jelen indítvány 20. és 21. pontját.

4 Az Altmark ítélet 89–93. pontjának megfelelően ugyanis az állami szubvenciók nem minősülnek az EUMSZ 107. cikk szerinti állami támogatásoknak, ha e szubvenciók megfelelnek négy kumulatív feltételnek: először is *a kedvezményezett vállalkozást ténylegesen közszolgáltatási kötelezettségek teljesítésével bízták meg, és e kötelezettségeket egyértelműen meghatározták*; másodszor az ellentételezés kiszámításának alapjául szolgáló paramétereket tárgyilagos és átlátható módon, előzetesen megállapították; harmadszor az ellentételezés nem haladja meg a közszolgáltatási kötelezettségek teljesítése során felmerülő költségek egészben vagy részben való fedezéséhez szükséges mértéket, figyelemmel az érintett bevételekre és az e kötelezettségek teljesítéséből származó észszerű nyereségre; negyedszer, amikor a közszolgáltatási kötelezettség teljesítésével megbízott vállalkozás kiválasztása nem közbeszerzési eljárás keretében történik, a szükséges ellentételezés mértékét azon költségek elemzése alapján állapították meg, amelyek egy átlagos, jól vezetett és a szükséges közszolgáltatási követelmények kielégítéséhez megfelelően felszerelt vállalkozásnál e kötelezettségek teljesítésekor felmerülnének, figyelemmel az érintett bevételekre és az e kötelezettségek teljesítéséből származó észszerű nyereségre.

Jogi háttér

6. Az EUMSZ 14. cikk a következőképpen rendelkezik:

„Az Európai Unióról szóló szerződés 4. cikkének, valamint e szerződés 93., 106. és 107. cikkének sérelme nélkül és figyelemmel az általános gazdasági érdekű szolgáltatásoknak az Unió közös értékrendjében elfoglalt helyére, valamint a társadalmi és területi kohézióban játszott szerepére, az Unió és a tagállamok saját hatáskörükben és a Szerződések alkalmazási körén belül gondoskodnak arról, hogy ezek a szolgáltatások olyan – így különösen gazdasági és pénzügyi – elvek alapján és feltételek mellett működjenek, amelyek lehetővé teszik rendeltetésük teljesítését. […]”

7. Az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdése a következőket írja elő:

„Az általános gazdasági érdekű szolgáltatások működtetésével megbízott vagy a jövedelemtermelő monopólium jellegű vállalkozások olyan mértékben tartoznak a Szerződések szabályai, különösen a versenyszabályok hatálya alá, amennyiben ezek alkalmazása sem jogilag, sem ténylegesen nem akadályozza a rájuk bízott sajátos feladatok végrehajtását. A kereskedelem fejlődését ez nem befolyásolhatja olyan mértékben, amely ellentétes az Unió érdekeivel.”

8. Az EU–Szerződéshez (a Lisszaboni Szerződésből eredő változatában) és az EUM–Szerződéshez csatolt, az általános érdekű szolgáltatásokról szóló 26. sz. jegyzőkönyv (a továbbiakban: 26. sz. jegyzőkönyv) a következőket rögzíti:

„[…]

1. cikk

Az [EUMSZ] 14. [cikk] szerinti általános gazdasági érdekű szolgáltatásokra vonatkozó közös uniós értékek magukban foglalják különösen:

– a nemzeti, regionális és helyi hatóságok alapvető szerepét és széles mérlegelési jogkörét a tekintetben, hogy a felhasználók igényeihez a lehető legközelebb álló módon hogyan gondoskodjanak az általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtásáról, más által való ellátásáról, illetve megszervezéséről;

[…]

2. cikk

A Szerződésekben foglalt rendelkezések nem érintik a tagállamok arra vonatkozó hatáskörét, hogy általános érdekű, nem gazdasági jellegű szolgáltatások nyújtásáról, más által való ellátásáról, illetve megszervezéséről gondoskodjanak.”

9. Az EU–Szerződéshez (a Lisszaboni Szerződésből eredő változatában) és az EUM–Szerződéshez csatolt, a tagállamokban történő közcélú műsorszolgáltatás rendszeréről szóló (29. sz.) jegyzőkönyv (a továbbiakban: 29. sz. jegyzőkönyv) a következőket írja elő:

„[…]

A Szerződések rendelkezései nem érintik a tagállamok azon […] hatáskörét, hogy közszolgálati műsorszolgáltatást finanszírozzanak, amennyiben az ilyen finanszírozást a műsorszolgáltató szervezeteknek az egyes tagállamok által rájuk ruházott, meghatározott és megszervezett közszolgálati feladat ellátásához nyújtják, és amennyiben az ilyen finanszírozás az Unión belüli kereskedelmi és versenyfeltételeket nem befolyásolja a közös érdekkel ellentétes mértékben, ugyanakkor e tekintetben a közszolgálati feladat megvalósulását is figyelembe kell venni.”

A vitatott határozat

10. A jelen fellebbezések azokat az intézkedéseket érintik, amelyeket a spanyol hatóságok az analóg műsorszórásról a digitális műsorszórásra való, Spanyolországban történő átállás keretében hajtottak végre Spanyolország teljes területén, a Comunidad Autónoma de Castilla-La-Mancha (Kasztília–La Mancha autonóm közösség, Spanyolország) kivételével. Ez a digitalizálás, amely technikai szempontból végrehajtható földfelszíni, műholdas és kábelplatformok, illetve az internetes széles sávhoz való hozzáférés útján, lehetővé teszi a rádiófrekvenciás spektrum hatékonyabb kihasználását.

11. A Spanyol Királyság az analóg műsorszolgáltatásról a digitális műsorszolgáltatásra való áttérés folyamatának az elősegítéséhez szükséges szabályozási keretet többek között a 2005. június 14-i Ley 10/2005 de Medidas Urgentes para el Impulso de la Televisión Digital Terrestre, de Liberalización de la Televisión por Cable y de Fomento del Pluralismo (a digitális földfelszíni televíziózás terjedését, a kábeltelevíziózás liberalizációját, valamint a pluralizmus elősegítését célzó sürgős intézkedésekről szóló 10/2005. sz. törvény; a BOE 2005. június 15-i 142. száma, 20562. o.; a továbbiakban: 10/2005. sz. törvény) és a 2005. július 29-i Real Decreto 944/2005 por el que se aprueba el Plan técnico nacional de la televisión digital terrestre (a digitális földfelszíni televíziózás nemzeti műszaki tervének jóváhagyásáról szóló 944/2005. sz. királyi rendelet; a BOE 2005. július 30-i 181. száma, 27006. o.; a továbbiakban: 944/2005. sz. királyi rendelet) kihirdetésével vezette be. E királyi rendelet a nemzeti magán és állami műsorszolgáltatókkal szemben előírta, hogy gondoskodjanak arról, hogy a lakosság 96%-ához, illetve 98%-ához eljusson a digitális földfelszíni televíziózás (DTT).

12. Az analóg televíziózásról a digitális televíziózásra való áttérés lehetővé tétele érdekében a spanyol hatóságok Spanyolország területét három különböző térségre osztották:

– az I. térség, amely magában foglalja a spanyol lakosság 96%-át, és ahol, mivel a térséget kereskedelmileg nyereségesnek tekintették, a digitális televíziózásra való átállás költségeit az állami és a magán műsorszolgáltatóknak kellett viselniük;

– a II. térség, amely a spanyol lakosság 2,5%-ára kiterjedő kevésbé urbanizált és távoli területeket foglalja magában, és ahol a műsorszolgáltatók kereskedelmi érdek hiányában nem fektettek be a digitalizálásba, ami a spanyol hatóságokat arra késztette, hogy állami finanszírozást alkalmazzanak;

– a III. térség, amely a spanyol lakosság 1,5%-át foglalja magában, és ahol a domborzat nem teszi lehetővé a DTT közvetítését, így a spanyol hatóságok a műholdas platformok alkalmazása mellett döntöttek.

13. A Consejo de Ministros (miniszterek tanácsa, Spanyolország) 2007 szeptemberében elfogadta a DTT-re történő átállás nemzeti tervét, amely megvalósítja a 944/2005 királyi rendelet által előírt nemzeti műszaki tervet. E terv Spanyolország területét kilencven műszaki digitális átállási projektre osztotta fel, és ezek mindegyikére vonatkozóan meghatározta az analóg műsorszolgáltatás kikapcsolásának határidejét. E terv célként annak elérését írta elő, hogy a spanyol lakosságnak a DTT-szolgáltatás általi lefedettsége az analóg televíziós, 2007-es szolgáltatás lefedettségéhez legyen hasonló, azaz e lefedettség terjedjen ki a lakosság több mint 98%-ára, és Baszkföld, Katalónia és Navarra autonóm közösségének teljes vagy szinte teljes lakosságára.

14. A DTT vonatkozásában rögzített lefedettségi célok elérése érdekében a spanyol hatóságok állami finanszírozás nyújtását irányozták elő a II. térség, és különösen az e térségben található autonóm közösségek földfelszíni digitalizálási folyamatának támogatása céljából.[5]

15. 2009. május 18-án az elsőfokú eljárásban beavatkozó SES Astra SA részéről a Bizottsághoz panasz érkezett, amelynek tárgyát egy olyan állítólagos támogatási program képezte, melyet a spanyol hatóságok fogadtak el az analóg televíziózásról a digitális televíziózásra a II. térségben történő átállás érdekében. E fél álláspontja szerint ez az intézkedés be nem jelentett állami támogatást tartalmazott, amely a földfelszíni és műholdas műsorszóró platformok közötti verseny torzulását eredményezte.

16. A Bizottság 2010. szeptember 29-i levelében értesítette a Spanyol Királyságot arról, hogy a szóban forgó támogatási programmal kapcsolatosan az EUMSZ 108. cikk (2) bekezdése szerinti eljárás megindítását határozta el Spanyolország teljes területére vonatkozóan, Kasztília–La Mancha autonóm közösség kivételével, amely régió tekintetében külön eljárást indított (a továbbiakban: eljárást megindító határozat). Az eljárást megindító határozatnak az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való 2010. december 14-i közzétételével (HL 2010. C 337., 17. o.) a Bizottság felszólította az érintett feleket, hogy tegyék meg észrevételeiket.

17. A Bizottság azt követően, hogy megkapta a spanyol hatóságok és egyéb érintett felek észrevételeit, meghozta a vitatott határozatot, amelynek a rendelkező része a következőket írja elő:

„*1. cikk*

A [Spanyol Királyság] által az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdését megsértve jogellenesen végrehajtott, a földfelszíni televíziós platform üzemeltetői javára a digitális földfelszíni televízióhálózat II. térségen belüli kiépítésére, karbantartására és üzemeltetésére nyújtott állami támogatás nem összeegyeztethető a belső piaccal, kivéve az olyan támogatást, amelyet a technológiai semlegesség kritériumának megfelelően nyújtottak.

2. cikk

Az 1. cikkben említett program keretében nyújtott egyedi támogatás nem minősül állami támogatásnak akkor, ha nyújtásának időpontjában teljesíti [az Európai Közösséget létrehozó szerződés 92. és 93. cikkének a horizontális állami támogatások bizonyos fajtáira történő alkalmazásáról szóló, 1998. május 7-i 994/98/EK rendelet (HL 1998. L 142., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 312. o.)] 2. cikke alapján elfogadott, a támogatás nyújtásának időpontjában hatályos szabályozásban [helyesen: rendeletben] foglalt feltételeket.

5 2008. februárban a Ministerio de Industria, Turismo y Comercio (ipari, idegenforgalmi és kereskedelmi minisztérium, Spanyolország, a továbbiakban: MITC) egy „Plan Avanza” elnevezésű határozatot hozott, amelynek célja a távközlési infrastruktúra fejlesztése, valamint az, hogy meghatározza az információs társadalom fejlesztését célzó intézkedések finanszírozásának feltételeit és a források elosztását. Az e határozat értelmében jóváhagyott költségvetést nagyrészt a televíziózásnak a II. térségben való digitalizálására szánták. 2008 júliusa és novembere között e digitalizálást azon hatályos keretmegállapodások különböző kiegészítései útján hajtották végre, amelyeket a MITC és az autonóm közösségek a Plan Avanza keretében írtak alá. A MITC ezt követően forrásokat csoportosított át az autonóm közösségekhez, amelyek vállalták, hogy saját költségvetési forrásaikból fedezik a művelet fennmaradó költségeit. 2008. októberben a spanyol miniszterek tanácsa további források biztosítását hagyta jóvá a 2009-es év első felében megvalósítandó digitális átállási projektek keretében a DTT-lefedettség bővítése és kiegészítése céljából. A forrásokat azt követően bocsátották rendelkezésre, hogy a MITC és az autonóm közösségek 2008. december hónapjában új keretmegállapodásokat írtak alá a DTT-re történő áttérés nemzeti tervének végrehajtására vonatkozóan. A miniszterek tanácsa jóváhagyta a DTT-átállást finanszírozó keretek felosztásának kritériumait is. Ezt követően az autonóm közösségek megkezdték a DTT-bővítési folyamatot. Ennek keretében közbeszerzési eljárásokat szerveztek, vagy a bővítéssel magánvállalkozásokat bíztak meg. Egyes esetekben az autonóm közösségek a helyi önkormányzatokat bízták meg az említett bővítés végrehajtásával. Spanyolországban kétféle közbeszerzési eljárást írtak ki. Az első típusú közbeszerzési eljárás tárgya a DTT-lefedettség bővítése volt, ami azt jelentette, hogy a nyertes ajánlattevő működőképes DTT-hálózat átadását kapta feladatul. Az e célból elvégzendő feladatok közé tartozott a hálózat megtervezése és üzemeltetése, a jel továbbítása, a hálózat kiépítése, valamint a szükséges berendezések leszállítása. A közbeszerzési eljárások második típusa távközlési berendezések szállítására vonatkozott.

3. cikk

[A Spanyol Királyság] visszaköveteli a digitális földfelszíni televíziószolgáltatóktól az 1. cikkben említett program keretében nyújtott összeegyeztethetetlen támogatást, függetlenül attól, hogy azok a támogatást közvetlenül vagy közvetetten kapták.

[…]

4. cikk

Az 1. cikkben említett program keretében nyújtott támogatást azonnal és ténylegesen vissza kell fizettetni [helyesen: vissza kell téríttetni].

[…]

5. cikk

E határozat címzettje a Spanyol Királyság."

18. A vitatott határozat indokolásában [6] a Bizottság úgy tekintette, hogy a szóban forgó intézkedést az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében állami támogatásnak kell tekinteni. [7] Úgy ítélte meg, hogy a DTT-platformok üzemeltetői a támogatás közvetlen kedvezményezettjei, [8] míg a DTT-lefedettség bővítésére vonatkozóan lebonyolított közbeszerzési eljárásokban részt vevő hálózatüzemeltetők a támogatás közvetett kedvezményezettjei. [9] A Bizottság úgy vélte többek között, hogy az ezen intézkedés által nyújtott előny az utóbbi üzemeltetők tekintetében szelektív, mivel az ilyen intézkedés csupán a műsorszolgáltatási szektornak kedvez, és e szektorban ugyanezen intézkedés csupán azokat a vállalkozásokat érinti, amelyek a földfelszíni platform piacán tevékenykednek. [10]

19. A vitatott határozat szerint a spanyol hatóságok a legjobb és egyetlen példaként Baszkföld autonóm közösség esetére hivatkoztak – ahol a digitalizációt az Itelazpi állami vállalat végezte – annak alátámasztása érdekében, hogy a Bíróság által az Altmark ítéletben megállapított kritériumok szerint nincs szó állami támogatásról. [11] A Bizottság ugyanakkor úgy vélte, hogy nem teljesül ezen ítélet első kritériuma, amely szerint a kedvezményezett vállalkozást ténylegesen közszolgáltatási kötelezettségek teljesítésével kell megbízni, és e kötelezettségeket egyértelműen meg kell határozni. [12] Úgy ítélte meg továbbá, hogy nem lehet hivatkozni az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésében foglalt kivételre. [13]

20. E tekintetben a vitatott határozat „Első Altmark-feltétel: A közszolgálati kötelezettség és a kötelezettek egyértelmű meghatározása" című (119)–(126) preambulumbekezdése a következőket írja elő:

„(119) A spanyol jog a földfelszíni hálózat üzemeltetését nem minősíti közszolgáltatásnak. Az 1998. évi [Ley General de Telecomunicaciones (a távközlésről szóló általános törvény)] [14] kimondja, hogy a távközlési szolgáltatások, ezen belül a rádiózást és televíziózást kiszolgáló hálózatok üzemeltetése általános gazdasági érdekű szolgáltatások, amelyek azonban nem esnek azonos

6 A vitatott határozat jelen ismertetése nem kimerítő jellegű. Az ismertetés csak a vitatott határozat jelen fellebbezésekben hivatkozott közös jogalap szempontjából releváns részeinek összefoglalását célozza.

7 Lásd a vitatott határozat (94) preambulumbekezdését.

8 Lásd a vitatott határozat (100)–(108) preambulumbekezdését.

9 Lásd a vitatott határozat (109)–(122) preambulumbekezdését.

10 Lásd a vitatott határozat (113) preambulumbekezdését.

11 Lásd a vitatott határozat (114) preambulumbekezdését.

12 Lásd a vitatott határozat (119)–(126) preambulumbekezdését és a jelen indítvány 20. pontját.

13 Lásd a vitatott határozat (172) preambulumbekezdését és a jelen indítvány 21. pontját.

14 „A távközlésről szóló, 1998. április 24-i 11/1998. sz. általános törvény."

minősítés alá a közszolgáltatásokkal, amelyek közé csak korlátozott számú távközlési szolgáltatás tartozik [15]. A [távközlésről szóló] jelenleg hatályos [általános] törvény [16] ugyanezt a minősítést alkalmazza. A televíziózási célú műsorszórási szolgáltatás, vagyis a távközlési hálózaton keresztüli jeltovábbítás távközlési szolgáltatásnak minősül, így általános érdekű, de nem közszolgáltatás [17].

(120) A távközlési törvény rendelkezései mindenesetre technológiailag semlegesek. A törvény 1. cikkének meghatározása szerint a távközlés hálózatok és kapcsolódó létesítmények felhasználásával nyújtott elektronikus kommunikációs szolgáltatásokat jelent. A távközlés a jelek továbbítása bármely távközlési hálózaton, nem pedig kifejezetten a földfelszíni hálózaton [18]. Ezenfelül a törvény 3. cikke a törvény egyik célkitűzéseként a szabályozás technológiai semlegességének a lehető legnagyobb mértékű ösztönzését jelöli meg.

(121) Bár az Itelazpi javára teljesített forrásátadás időpontjában hatályos jogszabály a műsorszolgáltatást közszolgáltatásként határozta meg, a Bizottság szerint e meghatározás nem terjeszthető ki egy adott támogató platform üzemeltetésére. Ezenfelül ott, ahol több átviteli platform is létezik, ezek egyike nem tekinthető »alapvetőnek« a műsorjelek továbbítása szempontjából. Emiatt nyilvánvaló hibának minősült volna az, ha a spanyol jogszabályok a műsorjeleknek egy adott platformon keresztüli továbbítását közszolgáltatásnak nyilvánították volna.

(122) Megállapítható tehát, hogy a spanyol jog szerint a földfelszíni hálózat üzemeltetése nem minősül közszolgáltatásnak.

(123) A baszk hatóságok azzal érvelnek, hogy az Itelazpi ezen általános gazdasági érdekű szolgáltatás nyújtásával való megbízását a baszk kormány, az [Euskadiko Udalen Elkartea, Asociación de Municipios Vascos, EUDEL (baszk helyi önkormányzatok szövetsége, EUDEL)], valamint a három baszk regionális tanács által kötött egyezmények kifejezetten rögzítik.

(124) Az egyezményekben a baszk kormányzat elismeri, hogy az olyan értékek érvényesüléséhez, mint az információhoz való egyetemes hozzáférés és az információk sokfélesége, a szabadon fogható televíziózás egyetemessé tétele szükséges, és vállalja ezen értékek védelmét az állami multiplexek lefedettségének bővítésével [19]. Az egyezmények azonban nem tartalmaznak olyan rendelkezést, amely ténylegesen arra utalna, hogy a földfelszíni hálózat üzemeltetése közszolgáltatásnak tekinthető. A Bizottság ezért úgy véli, hogy az egyezmények szövege nem elégséges a közszolgáltatási feladatkör egyértelmű rögzítéséhez, továbbá hogy annak alapján nem jelenthető ki, hogy a földfelszíni hálózaton keresztüli továbbítás közszolgáltatás.

(125) Ennek eredményeként az első Altmark-feltétel teljesülése nem állapítható meg.

(126) Az Altmark-ítélet együttes feltételeket fogalmaz meg, vagyis azok mindegyikének teljesülnie kell ahhoz, hogy egy intézkedés ne minősüljön állami támogatásnak. Az első feltétel teljesülésének hiányában az Itelazpi javára a baszkföldi hatóságok által biztosított forrás tehát nem minősül általános gazdasági érdekű szolgáltatás nyújtásáért járó ellentételezésnek.”

15 „Ezek közé a honvédelemhez és polgári védelemhez, valamint a telefonhálózat üzemeltetéséhez kapcsolódó szolgáltatások tartoznak.”

16 „A távközlésről szóló, 2003. november 3-i 32/2003. sz. általános törvény.”

17 „A törvény 2. cikkének (1) bekezdése kimondja: »A távközlési szolgáltatások általános érdekű, a szabad verseny szabályai szerint nyújtott szolgáltatások«.”

18 „A [távközlésről szóló, 2003. november 3-i 32/2003. sz. általános törvény] II. melléklete a távközlés és az elektronikus hírközlő hálózat pontos és technológiailag semleges meghatározását tartalmazza.”

19 „Az egyezmények (6) és (7) preambulumbekezdése, valamint 5. cikke.”

21. A vitatott határozat „Az EUMSZ 106. [cikk] (2) bekezdése” című (172) preambulumbekezdése a következőket mondja ki:

„A vizsgált ügyben általánosságban és különösen Baszkföld esetében nem lehet hivatkozni a 106. cikk (2) bekezdésében foglalt kivételre, amely a közszolgáltatás nyújtása során felmerülő költségek állami ellentételezésére alkalmazható. A Bizottság úgy ítéli meg, hogy a nemzeti (vagy regionális) hatóságoknak egyértelműen meg kell határozniuk az [ÁGÉSZ-t], és azzal egy adott vállalkozást kell megbízniuk. A (119)–(122) preambulumbekezdésben foglalt értékelésnek megfelelően megállapítható, hogy a spanyol és baszk hatóságok a földfelszíni platform üzemeltetését nem határozták meg egyértelműen közszolgáltatásként.”

A megtámadott ítéletek

22. A Törvényszék 2015. november 26-i Comunidad Autónoma del País Vasco és Itelazpi kontra Bizottság ítéletének (T-462/13, EU:T:2015:902), 2015. november 26-i Comunidad Autónoma de Cataluña és CTTI kontra Bizottság ítéletének (T-465/13, nem tették közzé, EU:T:2015:900), valamint 2015. november 26-i Abertis Telecom és Retevisión I kontra Bizottság ítéletének (T-541/13, nem tették közzé, EU:T:2015:898) alapjául szolgáló ügyekben a fellebbezők az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésének megsértésére alapított jogalapra hivatkoztak, mivel a Bizottság tévesen állapította meg az állami támogatás fennállását.

23. E jogalapot a Törvényszék mint megalapozatlant elutasította.

24. A Törvényszék elutasította többek között a fellebbezők azon érvelését, amely szerint a kedvezményezettek részére nyújtott gazdasági előny hiányában a vitatott intézkedés nem minősíthető az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett állami támogatásnak, mivel az Altmark ítélet feltételei teljesültek.

25. A Törvényszék 2015. november 26-i Navarra de Servicios y Tecnologías kontra Bizottság ítéletének (T-487/13, nem tették közzé, EU:T:2015:899) alapjául szolgáló ügyben a fellebbező másodlagosan az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésének és a 29. sz. jegyzőkönyvnek a megsértésére alapított jogalapra hivatkozott.

26. E jogalapot a Törvényszék mint megalapozatlant elutasította.

27. E négy ügyben a Törvényszék többek között azt állapította meg, hogy a Bizottság nem tévedett akkor, amikor azt állapította meg, hogy az Altmark ítélet első kritériuma a szóban forgó szolgáltatás közszolgáltatásként való egyértelmű és pontos meghatározásának hiányában nem teljesül.[20]

28. Ezenkívül a Törvényszék 2015. november 26-i Comunidad Autónoma de Galicia és Retegal kontra Bizottság ítéletének (T-463/13 és T-464/13, nem tették közzé, EU:T:2015:901) alapjául szolgáló ügyben a Törvényszék elutasított egy másodlagosan az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésének megsértésére alapított jogalapot. A Törvényszék többek között kimondta, hogy a fellebbezők nem bizonyították, hogy a Bizottság tévesen tekintette úgy, hogy a földfelszíni hálózat üzemeltetésére vonatkozó szolgáltatás közszolgáltatásként való egyértelmű meghatározásának hiányában az Altmark ítélet első feltétele nem teljesül[21].

20 2015. november 26-i Comunidad Autónoma del País Vasco és Itelazpi kontra Bizottság ítélet (T-462/13, EU:T:2015:902, 79. pont); 2015. november 26-i Comunidad Autónoma de Cataluña és CTTI kontra Bizottság ítélet (T-465/13, nem tették közzé, EU:T:2015:900, 80. pont); 2015. november 26-i Navarra de Servicios y Tecnologías kontra Bizottság ítélet (T-487/13, nem tették közzé, EU:T:2015:899, 119. pont); 2015. november 26-i Abertis Telecom és Retevisión I kontra Bizottság ítélet (T-541/13, nem tették közzé, EU:T:2015:898, 110. pont).

21 Lásd a jelen indítvány 4. lábjegyzetét.

29. Végül a Törvényszék 2015. november 26-i Spanyolország kontra Bizottság ítéletének (T-461/13, EU:T:2015:891) alapjául szolgáló ügyben a Törvényszék elutasított egy, az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésének megsértésére alapított jogalapot. E jogalappal a Spanyol Királyság többek között arra hivatkozott, hogy a szóban forgó intézkedés ÁGÉSZ-t képez, valamint hogy teljesül az Altmark ítéletben előírt első feltétel. A 2015. november 26-i Spanyolország kontra Bizottság ítélet (T-461/13, EU:T:2015:891) 75. pontjában a Törvényszék kimondta, hogy a Bizottság nem követett el hibát annak megállapításával, hogy a földfelszíni hálózat üzemeltetésére vonatkozó szolgáltatás közszolgáltatásként való egyértelmű meghatározása hiányában az Altmark ítélet első kritériuma nem teljesül.

A Bíróság előtti eljárás

30. A Bíróság 2017. március 28-i határozatával a szóbeli szakasz lefolytatása és ítélethozatal céljából egyesítette a Comunidad Autónoma del País Vasco és Itelazpi kontra Bizottság (C-66/16 P), a Comunidad Autónoma de Cataluña és CTTI kontra Bizottság (C-67/16 P), a Navarra de Servicios y Tecnologías kontra Bizottság (C-68/16 P), valamint a Cellnex Telecom és Retevisión I kontra Bizottság (C-69/16 P) ügyeket.

31. Ezekben az ügyekben Baszkföld autonóm közössége és az Itelazpi, Katalónia autonóm közössége és a CTTI, a Navarra de Servicios y Tecnologías, a Cellnex Telecom és a Retevisión I, a SES Astra, valamint a Bizottság terjesztett elő írásbeli észrevételeket.

32. Ezenkívül a C-70/16. P. sz. ügyben Galícia autonóm közössége és a Retegal, a SES Astra, valamint a Bizottság terjesztett elő írásbeli észrevételeket. Végül a C-81/16. P. sz. ügyben a Spanyol Királyság és a Bizottság terjesztett elő írásbeli észrevételeket.

33. Az eljárás ezen írásbeli szakaszának végén a Bíróság az eljárási szabályzata 76. cikkének (2) bekezdés alapján úgy döntött, hogy a hat fellebbezést illetően a határozathozatalhoz tárgyalás tartása nélkül is elegendő információval rendelkezik.

A felek érvelése

A C-66/16. P–C-69/16. P. sz. egyesített ügyekről [22]

34. A jelen fellebbezések egyetlen, hat részből álló jogalapon nyugszanak. Amint az a jelen indítvány 2. pontjában szerepel, indítványom az egyetlen jogalap első és második részére irányul.

35. Egyetlen jogalapjuk első részében a fellebbezők azt kifogásolják, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a Bíróság és a Törvényszék ítélkezési gyakorlatát, amely szerint az ÁGÉSZ-eknek valamely tagállam általi meghatározását a Bizottság kizárólag nyilvánvaló hiba esetén kérdőjelezheti meg. [23]

36. A fellebbezők előadják, hogy a Bizottság értékelésének helybenhagyása érdekében a Törvényszék kizárólag arra az indokra támaszkodott, hogy a szóban forgó ÁGÉSZ spanyol hatóságok általi meghatározása nem volt kellően „egyértelmű és pontos”, anélkül egyébként, hogy kimondta volna, hogy e meghatározás „nyilvánvalóan téves”. Ellenkezőleg, a Törvényszék nem vitatja, hogy fennáll a piaci hiányosság, valamint hogy a szóban forgó szolgáltatás ÁGÉSZ-nek minősíthető tevékenység.

22 A C-66/16. P. sz., Comunidad Autónoma del País Vasco és Itelazpi SA ügy, a C-67/16. P. sz., Comunidad Autónoma de Cataluña és Centre de Telecomunicacions i Tecnologies de la Informació de la Generalitat de Catalunya (CTTI) ügy, a C-68/16. P. sz. Navarra de Servicios y Tecnologías ügy, valamint a C-69/16. P. sz., Cellnex Telecom SA és Retevisión I SA ügy.

23 Lásd többek között: 2015. február 11-i Orange kontra Bizottság végzés (C-621/13 P, nem tették közzé, EU:C:2015:114); 2005. június 15-i Olsen kontra Bizottság ítélet (T-17/02, EU:T:2005:218, 216. pont); 2008. február 12-i BUPA és társai kontra Bizottság ítélet (T-289/03, EU:T:2008:29, 166–169. pont).

37. Ennek során a Törvényszék nyilvánvalóan túllépte a nyilvánvaló hiba vizsgálatának az EUMSZ 14. cikkben, az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésében, az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésében és a 26. sz. jegyzőkönyvben rögzített határait.

38. A Bizottság úgy véli, hogy az egyetlen jogalap első része hatástalan, illetve mindenféleképpen megalapozatlan.

39. Emlékeztet arra, hogy az Altmark ítélet azt követeli meg, hogy a hatóságok az érintett gazdasági szereplőt olyan hatósági jogi aktus útján bízzák meg ÁGÉSZ nyújtásával, amely egyértelműen meghatározza a szóban kötelezettségeket.[24] A jelen esetben a Törvényszék az elé terjesztett jogi aktusok alapján azt állapította meg, hogy ezek egyike sem határozza meg nemzeti vagy regionális szintű ÁGÉSZ-ként a DTT-hálózatok üzemeltetését a II. térségben.

40. Ily módon a Bizottság előadja, hogy az ÁGÉSZ meghatározását és odaítélését érintő nyilvánvaló hiba fennállása vagy hiánya kérdésének taglalása előtt a Törvényszéknek el kellett döntenie, hogy létezik-e egy (vagy több) hatósági jogi aktus, amely (vagy amelyek) értelmében a gazdasági szereplőt ÁGÉSZ nyújtásával bízták meg, amire a jelen ügyben nem került sor. Ennélfogva nem lehet azt kifogásolni, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a nyilvánvaló hiba kritériumát, mivel a Törvényszék annak vizsgálatára szorítkozott, hogy teljesültek-e az ítélkezési gyakorlatban ennek céljából kialakított minimumfeltételek.

41. A SES Astra úgy véli, hogy a jogalap első része elfogadhatatlan és mindenféleképpen megalapozatlan.

42. Ezen első résszel ugyanis a fellebbezők valójában csak a Törvényszék egy ténybeli értékelését vitatják, amely nem lehet fellebbezés tárgya. A SES Astra szerint az a kérdés, hogy az Altmark ítélet által rögzített első feltétel teljesül-e, olyan ténybeli kérdés, amelyet a Törvényszéknek kell eldöntenie, a Bíróság hatásköre ilyen esetben pedig csak annak vizsgálatára terjed ki, hogy a Törvényszék nem torzította-e el a szóban forgó nemzeti rendelkezések szövegének értelmét, nem tett-e olyan megállapításokat, amelyek nyilvánvalóan ellentétesek azok tartalmával, és hogy a szóban forgó nemzeti rendelkezés tartalmának meghatározása érdekében nem tulajdonított-e valamely bizonyítéknak olyan jelentőséget, amivel az a többi bizonyítékhoz képest nem rendelkezik.[25]

43. Egyetlen jogalapjuk második részében a fellebbezők előadják, hogy a szóban forgó ítéletek inkoherensek, mivel a Törvényszék azokban úgy ítélte meg, hogy ahhoz, hogy a tagállamok számára elismert széles mérlegelési jogkörbe essen, egy konkrét technológia kiválasztásának kell szerepelnie az ÁGÉSZ meghatározásában,[26] holott egyébként kimondta, hogy a DTT üzemeltetésére irányuló szolgáltatás ÁGÉSZ-ként történő meghatározásával a spanyol hatóságok nem diszkriminálhatják a többi platformot.[27]

24 2014. július 11-i DTS Distribuidora de Televisión Digital kontra Bizottság ítélet (T-533/10, EU:T:2014:629, 117. pont); 2014. július 16-i Zweckverband Tierkörperbeseitigung kontra Bizottság ítélet (T-309/12, nem tették közzé, EU:T:2014:676, 170. pont).

25 2011. július 5-i Edwin kontra OHIM ítélet (C-263/09 P, EU:C:2011:452, 53. pont).

26 2015. november 26-i Comunidad Autónoma del País Vasco és Itelazpi kontra Bizottság ítélet (T-462/13, EU:T:2015:902, 54., 55., 58., 62., 75., 77. és 78. pont); 2015. november 26-i Comunidad Autónoma de Cataluña és CTTI kontra Bizottság ítélet (T-465/13, nem tették közzé, EU:T:2015:900, 54., 55., 58., 62., 75., 77. és 78. pont); 2015. november 26-i Navarra de Servicios y Tecnologías kontra Bizottság ítélet (T-487/13, nem tették közzé, EU:T:2015:899, 89–119. pont); 2015. november 26-i Abertis Telecom és Retevisión I kontra Bizottság ítélet (T-541/13, nem tették közzé, EU:T:2015:898, 83., 84., 87. és 109. pont).

27 2015. november 26-i Comunidad Autónoma del País Vasco és Itelazpi kontra Bizottság ítélet (T-462/13, EU:T:2015:902, 77. pont); 2015. november 26-i Comunidad Autónoma de Cataluña és CTTI kontra Bizottság ítélet (T-465/13, nem tették közzé, EU:T:2015:900, 78. pont); 2015. november 26-i Abertis Telecom és Retevisión I kontra Bizottság ítélet (T-541/13, nem tették közzé, EU:T:2015:898, 105. pont).

44. Mindenesetre a fellebbezők úgy vélik, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor kimondta, hogy a szóban forgó ÁGÉSZ meghatározása nem kellően egyértelmű és pontos, mivel nem utal adott technológiára. A Szerződés által a tagállamok számára biztosított széles mérlegelési jogkör ugyanis nemcsak az ÁGÉSZ „meghatározását” teszi lehetővé a számukra, hanem, amint azt egyébként a Törvényszék is kifejezetten kiemelte a szóban forgó ítéletekben,[28] azok „nyújtását, más által való ellátását, illetve megszervezését” is. E jogkör a 26. sz. jegyzőkönyvből és a 29. sz. jegyzőkönyvből, valamint a Bíróság és a Törvényszék ítélkezési gyakorlatából[29] is következik.

45. A fellebbezők szerint a tagállamok nemcsak arról dönthetnek, hogy beépítik az ÁGÉSZ meghatározásába e szolgáltatás nyújtásának módját, hanem arról is, hogy azt az általuk megfelelőnek ítélt módon nyújtják vagy szervezik meg, anélkül hogy a Bizottság megkérdőjelezhetné ezt a döntést. Ily módon az említett tagállamok mérlegelési jogkörének kizárólag az ÁGÉSZ meghatározására korlátozásával a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot. E tekintetben a Törvényszék egyébként maga is kimondta, hogy a vitatott határozat tévesen alkalmazta a jogot, mivel úgy tekintette, hogy a földfelszíni technológia szerepeltetése az ÁGÉSZ meghatározásában mindenféleképpen az érintett tagállam hatóságainak nyilvánvaló mérlegelési hibáját jelentette.

46. Ennélfogva a fellebbezők előadják, hogy a Törvényszéknek azt kellett volna előírnia a Bizottság számára, hogy vizsgálja meg először azt, hogy a tagállam nyilvánvaló hibát követett-e el a szóban forgó ÁGÉSZ meghatározása során, függetlenül attól a kérdéstől, hogy e szolgáltatás nyújtásának konkrét módjait e meghatározásban egyértelművé tették-e. Másodszor a vizsgálatnak arra a kérdésre kellett volna vonatkoznia, hogy az említett szolgáltatás nyújtása konkrét módjának, a jelen esetben a fölfelszíni technológiának a kiválasztásával e tagállam nyilvánvaló hibát követett-e el.

47. A Bizottság úgy véli, hogy az e második rész alapját képező érv hatástalan, mivel ütközik a Törvényszék azon megállapításával, amely szerint a spanyol hatóságok odaítélési jogi aktus hiányában nem hivatkozhatnak egy, az uniós jognak megfelelő ÁGÉSZ fennállására, amely bizonyos vállalkozásokra bízza a DTT-hálózat üzemeltetését a II. térségben.[30]

48. Ezenkívül a Bizottság szerint a tagállamokat az általuk ÁGÉSZ-nek tekintett szolgáltatások meghatározása terén megillető széles mérlegelési jogkört korlátozza az uniós jog általános elveinek,[31] valamint az arányosság kritériumának[32] tiszteletben tartására irányuló kötelezettség. Ennélfogva, amint azt megalapozottan állapította meg a Törvényszék,[33] e jogkör nem korlátlan, és nem gyakorolható önkényesen egyedül azon célból, hogy egy adott ágazatot – mint például a távközlést – kivonjanak a versenyszabályok alkalmazása alól.[34]

28 2015. november 26-i Comunidad Autónoma del País Vasco és Itelazpi kontra Bizottság ítélet (T-462/13, EU:T:2015:902, 50. pont); 2015. november 26-i Comunidad Autónoma de Cataluña és CTTI kontra Bizottság ítélet (T-465/13, nem tették közzé, EU:T:2015:900, 50. pont); 2015. november 26-i Navarra de Servicios y Tecnologías kontra Bizottság ítélet (T-487/13, nem tették közzé, EU:T:2015:899, 97. pont); 2015. november 26-i Abertis Telecom és Retevisión I kontra Bizottság ítélet (T-541/13, nem tették közzé, EU:T:2015:898, 79. pont).

29 A fellebbezők a Bíróság ítélkezési gyakorlatát illetően hivatkoznak többek között az 1997. október 23-i Bizottság kontra Hollandia ítéletre (C-157/94, EU:C:1997:499, 54–65. pont), az 1997. október 23-i Bizottság kontra Franciaország ítéletre (C-159/94, EU:C:1997:501, 101–108. pont), az 1999. szeptember 21-i Brentjens’ ítéletre (C-115/97–C-117/97, EU:C:1999:434, 104. pont), valamint a 2010. április 20-i Federutility és társai ítéletre (C-265/08, EU:C:2010:205, 29. pont).

30 2015. november 26-i Comunidad Autónoma del País Vasco és Itelazpi kontra Bizottság ítélet (T-462/13, EU:T:2015:902, 54., 55., 58. és 59. pont); 2015. november 26-i Comunidad Autónoma de Cataluña és CTTI kontra Bizottság ítélet (T-465/13, nem tették közzé, EU:T:2015:900, 54., 55., 58. és 59. pont); 2015. november 26-i Navarra de Servicios y Tecnologías kontra Bizottság ítélet (T-487/13, nem tették közzé, EU:T:2015:899, 101., 102. és 105. pont); 2015. november 26-i Abertis Telecom és Retevisión I kontra Bizottság ítélet (T-541/13, nem tették közzé, EU:T:2015:898, 83., 84., 87. és 88. pont).

31 2010. április 20-i Federutility és társai ítélet (C-265/08, EU:C:2010:205, 33. pont).

32 2011. december 21-i ENEL-ítélet (C-242/10, EU:C:2011:861, 50. és 55. pont).

33 2015. november 26-i Comunidad Autónoma del País Vasco és Itelazpi kontra Bizottság ítélet (T-462/13, EU:T:2015:902, 51. pont); 2015. november 26-i Comunidad Autónoma de Cataluña és CTTI kontra Bizottság ítélet (T-465/13, nem tették közzé, EU:T:2015:900, 51. pont); 2015. november 26-i Navarra de Servicios y Tecnologías kontra Bizottság ítélet (T-487/13, nem tették közzé, EU:T:2015:899, 98. pont); 2015. november 26-i Abertis Telecom és Retevisión I kontra Bizottság ítélet (T-541/13, nem tették közzé, EU:T:2015:898, 80. pont).

34 2008. február 12-i BUPA és társai kontra Bizottság ítélet (T-289/03, EU:T:2008:29, 168. pont).

49. A SES Astra úgy véli továbbá, hogy a második rész hatástalan, mivel a nemzeti jogszabály nem határozza meg egyértelműen ÁGÉSZ-ként a földfelszíni platform szolgáltatását a II. térségben. Ezenkívül, mivel e rész a Törvényszék által tett ténybeli megállapítások vitatását eredményezi, az elfogadhatatlan is.

50. *Másodlagosan* a SES Astra azt állítja, hogy a fellebbezők tévesen értelmezik a szóban forgó ítéleteket,[35] amikor azt állítják, hogy a Törvényszék a tagállamokat kizárólag az ÁGÉSZ meghatározása, nem pedig annak nyújtása, teljesítése vagy megszervezése terén megillető mérlegelési mozgástér elismerésére szorítkozott. Ezenkívül a fellebbezők által a tagállamokat az ÁGÉSZ megszervezése terén megillető mérlegelési mozgástér igazolása érdekében hivatkozott ítélkezési gyakorlat[36] nem releváns a jelen ügyben. Végül a SES Astra előadja, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint a tagállamok széles mérlegelési mozgásterét korlátozza az uniós jog általános elveinek tiszteletben tartása.[37] Ily módon, amennyiben a tagállami hatóságok úgy döntenek, hogy egy konkrét technológiát szerepeltetnek az ÁGÉSZ meghatározásában, gondoskodniuk kell ezen elvek, és különösen – amint azt a Törvényszék kimondta –[38] a technológiai semlegesség elvének tiszteletben tartásáról.

A C-70/16. P. sz., Comunidad Autónoma de Galicia, Redes de Telecomunicación Galegas Retegal SA kontra Európai Bizottság ügyről

51. A jelen fellebbezés négy jogalapon nyugszik. Amint az a jelen indítvány 2. pontjában szerepel, indítványom a negyedik jogalap első és második részére irányul.

52. A negyedik jogalap első részének alapja az abban álló téves jogalkalmazás, hogy figyelmen kívül hagyták a tagállamokat az ÁGÉSZ meghatározása terén megillető mérlegelési jogkört.

53. E tekintetben a fellebbezők előadják, hogy a Törvényszék annak elvi kizárására szorítkozott, hogy a földfelszíni digitális televíziós hálózat üzemeltetését közszolgáltatásként határozzák meg. Úgy vélik, hogy a Törvényszék elmulasztotta a 944/2005 királyi rendelet tizenkettedik kiegészítő rendelkezésének elemzését annak vizsgálatakor, hogy az Altmark ítélet által a II. térségben nyújtott támogató szolgáltatás közszolgáltatásként való meghatározásához előírt feltételek fennállnak-e. A fellebbezők szerint a 944/2005 királyi rendelet felhatalmazza a területi hatóságokat az említett, számukra egyébként tiltott tevékenység gyakorlására. E nemzeti rendelkezés végső soron valódi közhatalom átruházásával jár, egy közszolgáltatás nyújtása céljából. Rámutatnak, hogy a közszolgáltatási feladatot utólag konkretizálták, a következő egymást követő jogi aktusok révén: „i) a központi kormányzat és a galíciai autonóm közösség között a digitalizációs folyamat keretében kötött partnerségi keretmegállapodás és annak későbbi kiegészítése, majd ii) a galíciai autonóm közösség és a II. térséghez tartozó különböző önkormányzatok között kötött együttműködési megállapodások […]” révén.

35 2015. november 26-i Comunidad Autónoma del País Vasco és Itelazpi kontra Bizottság ítélet (T-462/13, EU:T:2015:902, 50. pont); 2015. november 26-i Comunidad Autónoma de Cataluña és CTTI kontra Bizottság ítélet (T-465/13, nem tették közzé, EU:T:2015:900, 50. pont); 2015. november 26-i Navarra de Servicios y Tecnologías kontra Bizottság ítélet (T-487/13, nem tették közzé, EU:T:2015:899, 97. pont); 2015. november 26-i Abertis Telecom és Retevisión I kontra Bizottság ítélet (T-541/13, nem tették közzé, EU:T:2015:898, 79. pont).

36 1997. október 23-i Bizottság kontra Hollandia ítélet (C-157/94, EU:C:1997:499, 58. és azt követő pontok); 1997. október 23-i Bizottság kontra Olaszország ítélet (C-158/94, EU:C:1997:500, 54. és azt követő pontok); 1997. október 23-i Bizottság kontra Franciaország ítélet (C-159/94, EU:C:1997:501, 101. és azt követő pontok).

37 2010. április 20-i Federutility és társai ítélet (C-265/08, EU:C:2010:205, 29. pont); 2011. december 21-i ENEL-ítélet (C-242/10, EU:C:2011:861, 50. és 55. pont).

38 2015. november 26-i Comunidad Autónoma del País Vasco és Itelazpi kontra Bizottság ítélet (T-462/13, EU:T:2015:902, 77. pont); 2015. november 26-i Comunidad Autónoma de Cataluña és CTTI kontra Bizottság ítélet (T-465/13, nem tették közzé, EU:T:2015:900, 78. pont); 2015. november 26-i Abertis Telecom és Retevisión I kontra Bizottság ítélet (T-541/13, nem tették közzé, EU:T:2015:898, 105. pont).

54. A fellebbezők előadják, hogy a 944/2005 királyi rendelet tizenkettedik kiegészítő rendelkezésében és a közigazgatási szervek közötti együttműködési megállapodásokban előírt feltételek mellett kialakított és nyújtott szolgáltatás olyan közszolgáltatás, amelynek nyújtása a II. térség területi hatóságai részére van fenntartva, és amely ebből következően uniós szinten egy ÁGÉSZ. Kifejtik, hogy a hivatalos jogi aktusok a közszolgáltatás nyújtásának feladatát az önkormányzatokra bízzák, az autonóm közösséggel együttműködve. Rámutatnak, hogy a galíciai hatóságok fellépése nem kereskedelmileg üzemeltethető hálózat létrehozását, vagy az így kialakított hálózat üzemeltetését jelentette, hanem az önkormányzatokhoz tartozó, fennálló analóg központok hálózatának adaptálását, annak érdekében, hogy ily módon továbbra is nyújtani tudják lakosságuk részére a televízió jelet támogató szolgáltatást a 944/2005 királyi rendelet tizenkettedik kiegészítő rendelkezésében meghatározott feltételek mellett.

55. Azon kérdést illetően, hogy a hivatalos jogi aktusokban megfelelően határozták-e meg a közszolgáltatási kötelezettségeket, a fellebbezők rámutatnak, hogy a 944/2005 királyi rendelet tizenkettedik kiegészítő rendelkezése kimondja, hogy az a szolgáltatás, amelynek nyújtását a területi hatóságokra bízták, „a lakosságuk részére a földfelszíni digitális televíziós szolgáltatás nyújtása”. A fellebbezők hozzáteszik, hogy a közszolgáltatási feladat kötelező és egyetemes jellegét illetően sem hagynak semmilyen kétséget a hivatalos jogi aktusok, amelyek a szóban forgó feladattal megbízzák őket.

56. Rámutatnak, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a tagállamok széles mérlegelési jogkörrel rendelkeznek annak meghatározásánál, hogy mit tekintenek ÁGÉSZ-nek, e meghatározást pedig a Bizottság csak „nyilvánvaló hiba” esetén kérdőjelezheti meg.[39] A fellebbezők szerint a Törvényszék által a Bizottság mérlegelései felett gyakorolt felülvizsgálat terjedelmének szükségképpen figyelembe kell vennie e korlátozást. E felülvizsgálat során azonban meg kell győződni arról, hogy tiszteletben tartanak-e bizonyos minimális kritériumokat, amelyek arra vonatkoznak, hogy létezik-e a szóban forgó gazdasági szereplőket ÁGÉSZ-feladattal felruházó hatósági jogi aktus,[40] valamint hogy e feladat egyetemes és kötelező jellegű-e.[41]

57. A fellebbezők úgy vélik, hogy a Törvényszék túllépte e felülvizsgálat korlátait, valamint hogy nyilvánvaló hibák történtek, amelyek eredményeként azt állapította meg, hogy nincs olyan hatósági aktus, amely közszolgáltatási feladatot ruház át. Ily módon a Törvényszék figyelmen kívül hagyta és megsértette a tagállamokat az ÁGÉSZ meghatározása terén megillető diszkrecionális jogkört és mérlegelési mozgásteret.

58. A fellebbezők rámutatnak továbbá arra, hogy „a nemzeti, regionális és helyi hatóságok […] széles mérlegelési jogkör[e] a tekintetben, hogy […] hogyan gondoskodjanak [e szolgáltatások] nyújtásáról, más által való ellátásáról, illetve megszervezéséről”, a 26. sz. jegyzőkönyvben szereplő megfogalmazás, amelyet a Törvényszék is átvett a 2015. november 26-i Comunidad Autónoma de Galicia és Retegal kontra Bizottság ítélet (T-463/13 és T-464/13, nem tették közzé, EU:T:2015:901) 95. pontjában.

59. A fellebbezők szerint a Szerződés által a tagállamok tekintetében elismert mérlegelési jogkör kiterjed mind az említett szolgáltatások „meghatározására”, mind az azok „nyújtásáról, más által való ellátásáról, illetve megszervezéséről” való gondoskodásra vonatkozó jogkörre, ami arra is felhatalmazza a nemzeti hatóságokat, hogy megválasszák a szolgáltatás nyújtásának módját, kiválasztva többek között egy meghatározott támogató platformot, ebből következően érvényesen eldöntve a galíciai regionális és helyi hatóságok állami beavatkozásának módját. E tekintetben úgy vélik, hogy a szóban forgó ítélet

39 2012. november 7-i CBI kontra Bizottság ítélet (T-137/10, EU:T:2012:584).

40 2012. november 7-i CBI kontra Bizottság ítélet (T-137/10, EU:T:2012:584, 100. és 101. pont); 2008. február 12-i BUPA és társai kontra Bizottság ítélet (T-289/03, EU:T:2008:29, 181. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

41 2012. november 7-i CBI kontra Bizottság ítélet (T-137/10, EU:T:2012:584, 101. pont); 2008. február 12-i BUPA és társai kontra Bizottság ítélet (T-289/03, EU:T:2008:29, 172. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

95. pontjában a szóban forgó mérlegelési jogkör elismerése tisztán formális, mivel e jogkör a Szerződésben előírt terjedelmével együtt nem jelenik meg a Törvényszék részéről a jelen esetben történt alkalmazása során, amely bíróság e jogkört elferdítette, annak tartalmát kiüresítette, illetve azt figyelmen kívül hagyta.

60. A negyedik jogalap első részét illetően a Bizottság előadja többek között azt, hogy a fellebbezők nem vitatják a Törvényszék által a 2015. november 26-i Comunidad Autónoma de Galicia és Retegal kontra Bizottság ítélet (T-463/13 és T-464/13, nem tették közzé, EU:T:2015:901) 110. pontjában tett azon megállapítást, amely szerint a fellebbezők „nem tudták meghatározni, hogy a spanyol törvény vagy az üzemeltetési megállapodások milyen közszolgáltatási kötelezettségekkel bízták meg a DTT-hálózat üzemeltetőit, és erre vonatkozóan bizonyítékokat sem tudtak előterjeszteni”. A Bizottság szerint e megállapítás (amelyet a fellebbezésben nem kifogásoltak, és amely a bizonyítékok értékére vonatkozó értékelést tartalmaz) önmagában elegendő az Altmark ítélet első feltétele teljesülésének kizárására, amely feltétel mindemellett szükséges az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésének alkalmazásához.

61. A SES Astra előadja, hogy a negyedik jogalap első része hatástalan, ugyanis mivel a nemzeti jogszabály nem határozza meg egyértelműen ÁGÉSZ-ként a szóban forgó szolgáltatást, a tagállamokra ruházott diszkrecionális mozgástér kérdése nem releváns. Ezenkívül a fellebbezők érvei valójában a Törvényszék által az Altmark ítélet első feltétele kapcsán tett ténybeli értékelések vitatására irányulnak, és ennélfogva elfogadhatatlanok a fellebbezés szakaszában.

62. Másodlagosan, amennyiben a Bíróság elfogadhatónak nyilvánítaná az első részt (amely nem az), a SES Astra úgy véli, hogy e rész nem megalapozott, mivel a Törvényszék nem csupán az ÁGÉSZ-ek meghatározása tekintetében ismerte el a tagállamok mérlegelési mozgásterét, hanem azok nyújtása, teljesítése és megszervezése terén is.[42] Ily módon az Altmark ítélet első feltétele[43] azt is megköveteli, az ÁGÉSZ érintett tagállam általi meghatározásán kívül, hogy a kedvezményezett vállalkozást közszolgáltatási kötelezettségek terheljék, ami a jelen esetben nem áll fenn. A SES Astra hangsúlyozza, hogy mindettől függetlenül az érintett tagállam az ÁGÉSZ meghatározása terén fennálló diszkrecionális mozgásterével nem élhet oly módon, amely ellentétes az uniós jog általános elveivel,[44] és különösen a technológiai semlegesség elvével.

63. A negyedik jogalap második része arra vonatkozik, hogy a Törvényszék állítólag figyelmen kívül hagyta a nyilvánvaló hiba határát a szóban forgó ÁGÉSZ-t meghatározó nemzeti jogra vonatkozó vizsgálata keretében.

64. A fellebbezők azt kifogásolják, hogy a Törvényszék értékelését arra a tényre korlátozta, hogy nem létezett a szóban forgó ÁGÉSZ egyértelmű és pontos meghatározása, anélkül hogy a 2015. november 26-i Comunidad Autónoma de Galicia és Retegal kontra Bizottság ítélet (T-463/13 és T-464/13, nem tették közzé, EU:T:2015:901) 112. pontjában[45] eldöntötte volna, hogy e szolgáltatás spanyol hatóságok általi meghatározása nyilvánvalóan hibás-e. Álláspontjuk szerint a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor figyelmen kívül hagyta, hogy a tagállamok mérlegelési jogköre lehetővé teszi számukra, hogy megválasszák az ÁGÉSZ-ek teljesítésének valamely sajátos módját, mint a jelen esetben a földfelszíni platformot. E tekintetben a fellebbezők rámutatnak egy ellentmondásra a 2015. november 26-i Comunidad Autónoma del País Vasco és Itelazpi kontra Bizottság ítélet (T-462/13, EU:T:2015:902) 78. pontjával, amelyben a Törvényszék kimondta, hogy a Bizottság tévesen állapította meg a vitatott határozat 121. pontjában a spanyol hatóságok nyilvánvaló hibáját a szóban forgó

42 A szóban forgó ítélet 95. pontja.

43 Lásd a jelen indítvány 4. lábjegyzetét.

44 2010. április 20-i Federutility és társai ítélet (C-265/08, EU:C:2010:205, 29. pont); 2011. december 21-i ENEL-ítélet (C-242/10, EU:C:2011:861, 50. pont).

45 Amely megismétli a vitatott határozat (121) preambulumbekezdését, valamint a jelen indítvány 20. pontja.

ÁGÉSZ meghatározása során. A fellebbezők előadják, hogy az érintett térségben a piaci hiányosság fennállása, illetve a releváns nemzeti jogszabályban előírt egyetemességi cél mellett e szolgáltatás meghatározása tartalmazta az annak ÁGÉSZ-ként való meghatározása szempontjából lényeges elemeket.

65. A Bizottság úgy véli, hogy a negyedik jogalap második része elfogadhatatlan a fellebbezés szakaszában. Először ugyanis előadja, hogy a vitatott határozat (121) preambulumbekezdését [46] a fellebbezők első fokon egyáltalán nem kifogásolták, valamint hogy a Törvényszék nem volt köteles hivatalból megvizsgálni a vitatott határozat e vetületét. Másodszor ezen intézmény kifejti, hogy valamely fél nem módosíthatja a jogvita tárgyát oly módon, hogy először a Bíróság előtt hoz fel egy olyan jogalapot, amelyre a Törvényszék előtt is hivatkozhatott volna, mivel ez lehetővé tenné számára, hogy szélesebb terjedelmű jogvitát terjesszen a Bíróság elé annál, amelyet a Törvényszéknek kellett elbírálnia. Mindenesetre a Bizottság hangsúlyozza, hogy a fellebbezők által hivatkozott második rész érdemben „elfogadhatatlan”, mivel többek között a Bíróság és a Törvényszék ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy a tagállamok ÁGÉSZ-ek megszervezése terén fennálló mérlegelési mozgásterével nem lehet a technológiai semlegesség elvével ellentétesen élni. [47]

66. A SES Astra a Bizottság által hivatkozottakkal azonos okokból lényegileg úgy véli, hogy a negyedik jogalap e része nyilvánvalóan elfogadhatatlan. Ezenkívül, amennyiben a Bíróság úgy döntene, hogy a szóban forgó ÁGÉSZ-t egyértelműen meghatározták, a SES Astra úgy véli, hogy ennek során a spanyol hatóságok mindenféleképpen nyilvánvaló mérlegelési hibát követtek el a technológiai semlegesség elve tekintetében. A Bizottság e vonatkozásban a jogilag megkövetelt módon indokolta a támogatás összeegyeztethetőségére vonatkozó, a vitatott határozat (121) és (152)–(167) preambulumbekezdésében szereplő megállapítást.

67. Válaszukban a fellebbezők úgy vélik, hogy a Bizottság és a SES Astra által a jelen rész állítólagos elfogadhatatlansága kapcsán megfogalmazott érvek megalapozatlanok. Úgy ítélik meg, hogy nem lehet arra hivatkozni velük szemben, hogy nem kifogásolták első fokon a vitatott határozat (121) preambulumbekezdésében szereplő megfontolásokat, mivel e megfontolások nem Galíciára, hanem Baszkföldre vonatkoznak.

A C-81/16. P. sz., Spanyol Királyság kontra Európai Bizottság ügyről

68. A jelen fellebbezés két jogalapon nyugszik. Amint az a jelen indítvány 2. pontjában szerepel, indítványom az első jogalap első részére irányul.

69. Az első jogalap a tagállamok felett az ÁGÉSZ meghatározása és alkalmazása kapcsán gyakorolt ellenőrzéssel kapcsolatos téves jogalkalmazáson alapul.

70. Az első jogalap első részével a Spanyol Királyság a 2015. november 26-i Spanyolország kontra Bizottság ítélet (T-461/13, EU:T:2015:891) 53–78. pontját kifogásolja, amely pontok a Törvényszéknek az Altmark ítélet első feltételére vonatkozó okfejtését tartalmazzák.

71. A Spanyol Királyság előadja, hogy ez az okfejtés három téves előfeltevésen alapul. Először is a Törvényszék úgy ítélte meg, hogy nincs helye a jogi háttéren kívül a spanyol hatóságok által elfogadott valamennyi olyan jogi aktus figyelembevételének, amelyek révén az érintett gazdasági szereplőket közszolgáltatási kötelezettségek teljesítésével bíztak meg. Másodszor a Törvényszék azt állapította meg,

46 Lásd a jelen indítvány 20. pontját.

47 2008. április 15-i Nuova Agricast ítélet (C-390/06, EU:C:2008:224, 50. és 51. pont).

hogy a Spanyol Királyság nem terjesztett elé közszolgáltatási kötelezettségeket előíró szerződést. Harmadszor a Törvényszék szerint Baszkföldön kívül semmilyen más autonóm közösség nem terjesztett elő annak bizonyítására alkalmas érvelést, hogy a földfelszíni hálózat üzemeltetése közszolgáltatás.

72. Először is a jogi háttér Törvényszék által végzett elemzése nyilvánvalóan téves. A távközlésről szóló, 2003. november 3-i 32/2003. sz. általános törvény ugyanis kifejezetten ÁGÉSZ-ként határozza meg a rádió- és televízióhálózatok üzemeltetését, és az ítélkezési gyakorlatra figyelemmel nem lehet kizárni e törvény relevanciáját azzal az indokkal, hogy az az ágazat valamennyi, nem pedig csak egyes szereplőire vonatkozik. [48]

73. Másodszor a nemzeti jogi aktusok és a spanyol hatóságok által kötött szerződések nem csupán meghatározzák az ÁGÉSZ-t, és bizonyos szereplőkre bízzák annak teljesítését, hanem kifejezetten utalnak a földfelszíni technológiára. E jogi aktusokat a Bizottság [49] és a Törvényszék figyelembe vette az állami támogatás fennállásának megállapítása érdekében.

74. E tekintetben a Spanyol Királyság előadja, hogy a bírósági eljárás keretében benyújtható bizonyítékok, a jelen esetben a közszolgáltatási kötelezettségeket előíró szerződések nem relevánsak egy bizottsági határozat jogszerűségének vizsgálata szempontjából. [50] Ezenkívül a tiszteletben tartandó eljárási kötelezettségek között szerepel valamennyi lényegi elem Bizottság által elvégzendő gondos és pártatlan vizsgálatára és határozatának megindokolására vonatkozó kötelezettség. [51] A jelen esetben e tagállam szerint a Bizottságnak figyelembe kellett volna vennie az ajánlati felhívásokat, amelyek, amint az egyébként kitűnik a támogatási intézkedés vitatott határozatban szereplő leírásából, [52] ezen intézkedések szerves részét képezik.

75. Harmadszor, a Spanyol Királyság előadja, hogy a Törvényszék nem állíthatta, hogy Baszkföldön kívül semmilyen más autonóm közösség nem bizonyította, hogy a földfelszíni hálózat üzemeltetése ÁGÉSZ, mivel a vitatott határozatból kitűnik, hogy a Bizottság 82 ajánlati felhívásból álló mintát vizsgált meg a támogatás összeegyeztethetőségének értékelése céljából. [53]

76. A Spanyol Királyság szerint a Törvényszék „megtagadta annak vizsgálatát, hogy a Bizottság valóban megvizsgált-e minden, a közszolgáltatás meghatározásának értékelése szempontjából releváns elemet. Amint az [a Törvényszék elé terjesztett] keresetlevélben szerepel, az ügy iratainak vizsgálata során a Bizottság nem végzett olyan részletes vizsgálatot, amelynek eredményeként arra a következtetésre jutott volna, hogy a vállalkozásra közérdekű feladatot bíztak, illetve nem bíztak. Nem vizsgálta meg tehát, hogy a tagállam nyilvánvaló hibát követett-e el mérlegelési jogkörének gyakorlása keretében a szóban forgó feladat átruházása során”.

77. Válaszában a Spanyol Királyság rámutat, hogy az első fellebbezési jogalap első része arra vonatkozik, hogy a Törvényszék megtagadta annak vizsgálatát, hogy a Bizottság valóban megvizsgált-e minden, a közszolgáltatás meghatározásának értékelése szempontjából releváns elemet. E tagállam szerint az ügy iratainak vizsgálata során a Bizottság nem végzett olyan részletes vizsgálatot, amelynek eredményeként megállapíthatta volna, hogy a vállalkozásra közérdekű feladatot bíztak-e, vagy sem. A Spanyol Királyság szerint a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor nem vizsgálta meg, hogy a Bizottság elvégezte-e ezt az elemzést.

48 2008. február 12-i BUPA és társai kontra Bizottság ítélet (T-289/03, EU:T:2008:29, 179–183. pont, 188. és 189. pont).

49 Lásd a vitatott határozat (23)–(36) preambulumbekezdését.

50 2012. március 15-i Ellinika Nafpigeia kontra Bizottság ítélet (T-391/08, nem tették közzé, EU:T:2012:126, 175. pont).

51 2007. november 22-i Spanyolország kontra Lenzing ítélet (C-525/04 P, EU:C:2007:698, 58. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

52 Lásd a vitatott határozat (23)–(36) preambulumbekezdését.

53 Lásd a vitatott határozat 29. lábjegyzetét.

78. A Bizottság úgy véli, hogy az első jogalap első része hatástalan, és mindenféleképpen elfogadhatatlan és megalapozatlan.

79. Először is a Bizottság szerint a Spanyol Királyság kifogásai a 2015. november 26-i Spanyolország kontra Bizottság ítélet (T-461/13, EU:T:2015:891) indokolásának mellékes részére vonatkoznak, így az említett rész hatástalan. A Törvényszék e tekintetben a jogilag megkövetelt módon tekintett el az Altmark ítélet fellebbezés tárgyát nem képező első feltételétől a 2015. november 26-i Spanyolország kontra Bizottság ítélet (T-461/13, EU:T:2015:891)[54] 74. pontjában.

80. Másodszor a jelen rész elfogadhatatlan is, mivel e tagállam a szerződések és a nemzeti jog tekintetében a Törvényszék által végzett értékelést vitatja, ami kívül esik a Bíróság felülvizsgálatának körén. E tekintetben a Spanyol Királyság egyáltalán nem hivatkozik a nemzeti jog elferdítésére, és még ha érveit így is kellene értelmezni, e tagállam puszta állításokra szorítkozik.

81. Harmadszor e rész megalapozatlan is, mivel a Spanyol Királyság nem terjesztett olyan bizonyítékot a Törvényszék elé, amely lehetővé teszi annak megállapítását, hogy a jel meghatározott platform révén történő továbbítására irányuló szolgáltatást ÁGÉSZ-nek lehetne minősíteni.

82. Ennek alapján a Bizottság előadja, hogy sem a nemzeti jogszabály, sem az egyéb szabályozások, sem pedig a spanyol legfelsőbb bíróság ítélkezési gyakorlata nem teszi lehetővé e következtetést. Ellenkezőleg, a nemzeti jogszabály a „közszolgáltatás” minősítést korlátozott számú olyan szolgáltatás részére tartja fenn, mint a honvédelmi és polgári védelmi távközlés, illetve az egyetemes telefonszolgáltatás. A Bizottság szerint a 2003. november 3-i 32/2003. sz. általános törvényben szereplő „általános érdekű szolgáltatás” kifejezés olyan gazdasági tevékenységet jelöl, amely közösségi érdeket hordoz, anélkül, hogy szükségképpen a spanyol jog értelmében vett közszolgáltatási feladat ellátásához kötődne, illetve hogy szükségképpen az Altmark ítélet első feltétele vagy az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdése értelmében vett ÁGÉSZ-ről lenne szó.

83. Ezenkívül az e tagállam által a műsorszolgáltatók II. térségbeli lefedettségi kötelezettségeire vonatkozóan előadott érvelés nem teszi lehetővé a 2015. november 26-i Spanyolország kontra Bizottság ítélet (T-461/13, EU:T:2015:891) 67. és 68. pontjának megkérdőjelezését.

84. Ezenfelül hatástalanok a Spanyol Királyság által azzal kapcsolatban kifejtett érvek, hogy állítólag nem vették figyelembe a közbeszerzési szerződéseket, mivel a 2015. november 26-i Spanyolország kontra Bizottság ítélet (T-461/13, EU:T:2015:891) indokolásának mellékes részét tartalmazó 71. pontjára irányulnak. Ezenkívül a Bizottság szerint e tagállam összekeveri a Törvényszéket a megsemmisítés iránti kereset kapcsán megillető jogszerűségi vizsgálatot a hatáskörébe nem tartozó hivatalból való felülvizsgálattal.[55] Ily módon a Spanyol Királyság fellebbezése úgy foglalható össze, hogy azt kifogásolja, hogy a Törvényszék nem vett figyelembe hivatalból olyan jogalapokat, illetve bizonyítékokat, amelyekre maga az említett tagállam sem hivatkozott a Törvényszék előtt. A Törvényszék így nem alkalmazta tévesen a jogot, amikor az említett következtetésre jutott.

54 Lásd a jelen indítvány 20. pontját.

55 2011. december 8-i Chalkor kontra Bizottság ítélet (C-386/10 P, EU:C:2011:815, 62–66. pont); 2011. december 8-i KME Germany és társai kontra Bizottság ítélet (C-389/10 P, EU:C:2011:816, 131–133. pont).

Elemzés

Az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése, az Altmark ítélet és az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdése közötti kapcsolatról

85. A tagállamok által egy közszolgáltatás[56] vagy ÁGÉSZ[57] nyújtása tekintetében biztosított kompenzációnak tiszteletben kell tartania az uniós jogalkotó által az EUMSZ 107. és EUMSZ 108. cikkben rögzített szabályokat.[58]

86. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint ahhoz, hogy egy intézkedést az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett „támogatásnak” lehessen minősíteni, az e rendelkezésben hivatkozott valamennyi feltételnek teljesülnie kell. Ily módon ahhoz, hogy valamely nemzeti intézkedést állami támogatásnak lehessen minősíteni, először is állami beavatkozásról vagy állami forrásból történő beavatkozásról kell, hogy szó legyen, másodszor ennek a beavatkozásnak alkalmasnak kell lennie arra, hogy érintse a tagállamok közötti kereskedelmet, harmadszor a kedvezményezettjét szelektív előnyben kell részesítenie, negyedszer pedig torzítania kell a versenyt, vagy a verseny torzításával kell fenyegetnie.[59]

87. Mivel kumulatív feltételekről van szó, egy állami intézkedés nem minősülhet állami támogatásnak, ha közülük valamelyik nem teljesül.[60]

88. Az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésében előírt harmadik feltételt, vagyis a kedvezményezett vállalkozás részére biztosított előny fennállását illetően formájától függetlenül állami támogatásnak minősül az a beavatkozás, amely közvetlenül vagy közvetve alkalmas vállalkozások előnyben részesítésére, illetve amely olyan gazdasági előnynek tekintendő, amelyben a kedvezményezett vállalkozás rendes piaci feltételek között nem részesülhetett volna.[61]

89. Az Altmark ítélet 87. pontjában a Bíróság kimondta, hogy „amennyiben az adott állami beavatkozást úgy kell tekinteni, mint a kedvezményezett vállalkozás[ok] által a közszolgáltatási kötelezettség teljesítéseként nyújtott szolgáltatások ellenértékét képviselő ellentételezést, olyan módon, hogy ezek a vállalkozások ebből gyakorlatilag pénzügyi előnyhöz nem jutnak, és így nem kerülnek e beavatkozás folytán versenytársaiknál kedvezőbb helyzetbe, úgy az ilyen beavatkozás nem tartozik [az EUMSZ 107. cikk] (1) bekezdésének hatálya alá”.

56 E terminológiát használják az Altmark ítéletben.

57 E terminológiát használják az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésében. Rá kell mutatni, hogy az ÁGÉSZ fogalmát nem határozza meg az EUMSZ 14. cikk és az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdése.

58 Lásd analógia útján: 2016. december 21-i TDC-ítélet (C-327/15, EU:C:2016:974, 51. pont). Álláspontom szerint a „közszolgáltatás” és az „ÁGÉSZ” kifejezések felcserélhetők. A 2016. december 21-i TDC-ítéletben (C-327/15, EU:C:2016:974, 51. pont) ugyanis a Bíróság kimondta, hogy ahhoz, hogy az ÁGÉSZ nyújtása tekintetében biztosított kompenzáció ne minősüljön állami támogatásnak, az Altmark ítéletben előírt négy feltételnek kell teljesülnie. E tekintetben meg kell jegyezni, hogy a szóban forgó ítéletekben a Törvényszék rámutatott, hogy az Altmark ítélet értelmében vett közszolgáltatás fogalmát illetően a fellebbezők nem vitatják, hogy az megfelel az ÁGÉSZ EUMSZ 106. cikk (2) bekezdése értelmében vett fogalmának. Lásd: 2015. november 26-i Comunidad Autónoma del País Vasco és Itelazpi kontra Bizottság ítélet (T-462/13, EU:T:2015:902, 49. pont); 2015. november 26-i Comunidad Autónoma de Cataluña és CTTI kontra Bizottság ítélet (T-465/13, nem tették közzé, EU:T:2015:900, 49. pont); 2015. november 26-i Navarra de Servicios y Tecnologías kontra Bizottság ítélet (T-487/13, nem tették közzé, EU:T:2015:899, 96. pont); 2015. november 26-i Abertis Telecom és Retevisión I kontra Bizottság ítélet (T-541/13, nem tették közzé, EU:T:2015:898, 78. pont); 2015. november 26-i Comunidad Autónoma de Galicia és Retegal kontra Bizottság ítélet (T-463/13 és T-464/13, nem tették közzé, EU:T:2015:901, 94. pont); 2015. november 26-i Spanyolország kontra Bizottság ítélet (T-461/13, EU:T:2015:891, 60. pont).

59 2016. február 18-i Németország kontra Bizottság ítélet (C-446/14 P, nem tették közzé, EU:C:2016:97, 21. és 22. pont).

60 2017. március 8-i Viasat Broadcasting UK kontra Bizottság ítélet (C-660/15 P, EU:C:2017:178, 23. pont).

61 2016. február 18-i Németország kontra Bizottság ítélet (C-446/14 P, nem tették közzé, EU:C:2016:97, 23. pont).

90. A Bíróság szerint nem kell az ilyen kompenzációt állami támogatásnak minősíteni, ha teljesül az Altmark ítélet 89–93. pontjában [62] előírt négy feltétel. [63]

91. Meg kell jegyezni, hogy amennyiben az Altmark ítélet négy feltétele nem teljesül, és az állami intézkedés állami támogatásnak minősül, [64] ezen intézkedés még igazolható többek között az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésében előírt eltérés révén. [65]

92. Az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdése ugyanis, ugyanezen cikk (1) bekezdésével együttesen értelmezve, lehetővé teszi a valamely ÁGÉSZ működtetésével megbízott vállalkozás részére az EUM-Szerződés rendelkezéseivel ellentétes különleges vagy kizárólagos jogok tagállam általi nyújtásának igazolását, amennyiben a rábízott különleges feladat teljesítése csak ilyen jogok nyújtásával biztosítható, és ez nem veszélyezteti az Unió érdekével ellentétes mértékben a kereskedelem fejlődését. [66]

93. Az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése, az Altmark ítéletben előírt feltételek és az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdése közötti kapcsolatot illetően a Bíróság kimondta, hogy „az [Altmark ítélet] által meghatározott feltételek tiszteletben tartásának ellenőrzése előzetesen történik, vagyis annak vizsgálata során, hogy a szóban forgó intézkedéseket [az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésének megfelelően] állami támogatásnak kell-e minősíteni. Ez a kérdés ugyanis megelőzi annak – esetleges – vizsgálatát, hogy egy összeegyeztethetetlen támogatás az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdése alapján mindazonáltal szükséges-e a szóban forgó intézkedés kedvezményezettjére bízott feladatok ellátásához” [67].

94. A Bíróság szerint tehát az Altmark ítéletben meghatározott feltételek már nem alkalmazandók akkor, amikor a Bizottság – miután megállapította, hogy egy intézkedés támogatásnak minősül – azt vizsgálja, hogy ez a támogatás az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdése értelmében igazolható-e. [68] E tekintetben a Bíróság a 2017. március 8-i Viasat Broadcasting UK kontra Bizottság ítélet (C-660/15 P, EU:C:2017:178) 38. pontjában kimondta, hogy az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdése nem kötelezi arra a Bizottságot, hogy figyelembe vegye az Altmark ítéletben rögzített második és a negyedik feltételt annak eldöntéséhez, hogy valamely állami támogatás e rendelkezés értelmében összeegyeztethető-e a belső piaccal.

62 A négy feltétel kapcsán lásd a jelen indítvány 4. lábjegyzetét.

63 Lásd analógia útján: 2016. december 21-i TDC-ítélet (C-327/15, EU:C:2016:974, 52. pont). Kiemelem, hogy a 2017. március 8-i Viasat Broadcasting UK kontra Bizottság ítélet (C-660/15 P, EU:C:2017:178) 25. pontjában a Bíróság kimondta, hogy amennyiben az Altmark ítéletben előírt négy feltétel teljesül, „az adott állami beavatkozást úgy kell tekinteni, mint a kedvezményezett vállalkozás[ok] által a közszolgáltatási kötelezettség teljesítéseként nyújtott szolgáltatások ellenértékét képviselő ellentételezést, olyan módon, hogy ezek a vállalkozások ebből gyakorlatilag pénzügyi előnyhöz nem jutnak, és így nem kerülnek e beavatkozás folytán versenytársaiknál kedvezőbb helyzetbe, úgy az ilyen beavatkozás nem tartozik az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésének hatálya alá”. Ezenkívül a 2016. február 18-i Németország kontra Bizottság ítélet (C-446/14 P, nem tették közzé, EU:C:2016:97) 31. pontjában a Bíróság hangsúlyozta, hogy az Altmark ítéletben rögzített négy feltétel elkülönül egymástól, és mindegyiknek saját célja van.

64 Vagyis amennyiben az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésében előírt négy feltétel teljesül.

65 Lásd még az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdését. Az állami támogatásnak minősülő és az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésének alkalmazásában az ÁGÉSZ-ekkel kapcsolatban nyújtott kompenzációkat az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésének megfelelően be kell jelenteni a Bizottságnak, kivéve, ha azok egy konkrét mentesség hatálya alá tartoznak. Lásd különösen az Európai Unió működéséről szóló szerződés 106. cikke (2) bekezdésének az általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtásával megbízott egyes vállalkozások javára közszolgáltatás ellentételezése formájában nyújtott állami támogatásra való alkalmazásáról szóló, 2011. december 20-i 2012/21/EU bizottsági határozatot (HL 2012. L 7., 3. o.).

66 2011. november 10-i Bizottság kontra Portugália ítélet (C-212/09, EU:C:2011:717, 91. pont) és 2013. február 28-i Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas ítélet (C-1/12, EU:C:2013:127, 104–106. pont). Az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdése rögzíti azokat a feltételeket, amelyek mellett az ÁGÉSZ működtetésével megbízott vállalkozások kivételesen kívül kerülhetnek az EUM-Szerződés szabályainak hatályán. 1997. október 23-i Bizottság kontra Franciaország ítélet (C-159/94, EU:C:1997:501, 48. pont). Mint az EUM-Szerződés szabályaitól eltérést engedélyező rendelkezést, az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdését szigorúan kell értelmezni. 1997. október 23-i Bizottság kontra Franciaország ítélet (C-159/94, EU:C:1997:501, 53. pont) és 1997. október 23-i Bizottság kontra Hollandia ítélet (C-157/94, EU:C:1997:499, 37. pont).

67 2017. március 8-i Viasat Broadcasting UK kontra Bizottság ítélet (C-660/15 P, EU:C:2017:178, 34. pont).

68 2017. március 8-i Viasat Broadcasting UK kontra Bizottság ítélet (C-660/15 P, EU:C:2017:178, 35. pont).

95. Az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésének alkalmazását illetően ugyanis a Törvényszék (álláspontom szerint helyesen) úgy döntött a 2015. szeptember 24-i Viasat Broadcasting UK kontra Bizottság ítélet (T-125/12, EU:T:2015:687) 61. pontjában, hogy három feltételnek teljesülnie kell ahhoz, hogy a közszolgáltatási kötelezettségek teljesítésének ellentételezéseként nyújtott állami támogatást az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésének megfelelően a belső piaccal összeegyeztethetőnek lehessen tekinteni. A Törvényszék szerint „*[a]z első feltétel szerint, amely a közszolgáltatás meghatározására vonatkozik, a szóban forgó szolgáltatásnak ténylegesen általános gazdasági érdekű szolgáltatásnak kell lennie, és a tagállamnak egyértelműen akként kell meghatároznia. A második feltétel szerint, amely a közszolgáltatás nyújtására vonatkozó megbízásra vonatkozik, a kedvezményezett vállalkozást a tagállamnak kifejezetten meg kell bíznia a szóban forgó közszolgáltatás nyújtásával*. Végül a harmadik feltétel az arányosság fogalmán alapul. E feltétel szerint a közszolgáltatási kötelezettségekkel megbízott vállalkozás finanszírozását a belső piaccal összeegyeztethetőnek kell tekinteni, amennyiben az EUMSZ versenyszabályainak alkalmazása – a jelen ügyben az állami támogatások tilalma – akadályozná az e vállalkozásra bízott sajátos feladat ellátását, ugyanakkor a versenyszabályoktól való eltérés nem befolyásolhatja a kereskedelem fejlődését az Unió érdekeivel ellentétes mértékben”[69].

96. Álláspontom szerint a fenti két első feltétel megfelel az Altmark ítélet első feltételének.

97. Bár a Bíróság kimondta, hogy az Altmark ítélet második és negyedik feltétele nem releváns annak vizsgálatánál, hogy az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésében előírt eltérés vonatkozik-e egy állami támogatásra, én ezzel szemben úgy vélem, hogy az Altmark ítélet első feltételével – vagyis azzal, amely szerint egy[70] vállalkozást ténylegesen közszolgáltatási/ÁGÉSZ-kötelezettségnek kell terhelnie, és e kötelezettségeknek egyértelműen meghatározottaknak kell lenniük – egyenértékű feltételnek kell teljesülnie ahhoz, hogy az e rendelkezésben előírt eltérést lehessen alkalmazni.

98. Az 1974. március 21-i BRT és Société belge des auteurs, compositeurs et éditeurs ítéletben (127/73, EU:C:1974:25, 22. pont) a Bíróság ugyanis kimondta, hogy az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésének rendelkezéseire a Szerződés szabályaitól való eltérés érdekében hivatkozó vállalkozást ténylegesen ÁGÉSZ működtetésével kell megbízni a tagállamnak.[71] Ezenkívül az 1989. április 11-i Saeed Flugreisen és Silver Line Reisebüro ítéletben (66/86, EU:C:1989:140, 56. pont) a Bíróság hangsúlyozta, hogy egyértelműen meg kell határozni az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdése alapján a vállalkozásra bízott ÁGÉSZ-feladatot.[72]

69 Kiemelés tőlem.

70 Sőt több vállalkozást.

71 A Bíróság szerint „ez nem állhat fenn olyan vállalkozás esetében, amelyet az állam nem bízott meg semmilyen feladattal, és amely magánérdekeket szolgál” (1974. március 21-i BRT és Société belge des auteurs, compositeurs et éditeurs ítélet, 127/73, EU:C:1974:25, 23. pont).

72 Lásd: 2012. november 7-i CBI kontra Bizottság ítélet (T-137/10, EU:T:2012:584, 99. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Lásd még: 2008. február 12-i BUPA és társai kontra Bizottság ítélet (T-289/03, EU:T:2008:29, 181. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). A vitatott határozat (172) preambulumbekezdésének – amely visszautal a határozat (119)–(122) preambulumbekezdésére (lásd a jelen indítvány 20. és 21. pontját) – értelmezéséből kitűnik, hogy a Bizottság úgy tekinti, hogy az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésében szereplő kivételre nem lehet hivatkozni, amennyiben nem teljesül az Altmark ítélet első feltétele. A 2015. november 26-i Comunidad Autónoma de Galicia és Retegal kontra Bizottság ítéletből (T-463/13 és T-464/13, nem tették közzé, EU:T:2015:901, 90. és 91. pont) és a 2015. november 26-i Navarra de Servicios y Tecnologías kontra Bizottság ítéletből (T-487/13, nem tették közzé, EU:T:2015:899, 89. és azt követő pontok) az is következik, hogy a Törvényszék úgy tekintette, hogy az Altmark ítélet első feltétele alkalmazandó az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésével összefüggésben. Ezt az értékelést nem vitatják a jelen fellebbezésekben. Amit ugyanis valamennyi fellebbezés érint, az az Altmark ítélet első feltételének terjedelme.

Az Altmark ítélet által előírt első feltételről[73]

A tagállamok előjoga egyes szolgáltatások ÁGÉSZ-ként való kijelölésére

99. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdése arra irányul, hogy összeegyeztesse a tagállamok azon érdekét, hogy egyes vállalkozásokat gazdaság- vagy szociálpolitikai eszközként vegyenek igénybe, valamint az Uniónak a versenyszabályok tiszteletben tartására és a közös piac egységének megóvására vonatkozó érdekét. Ennek során a tagállamok – az uniós jog tiszteletben tartása mellett – jogosultak az ÁGÉSZ-eik *terjedelmét és megszervezését meghatározni*. Különösen figyelembe vehetik a nemzeti politikájukra jellemző sajátos célokat.[74]

100. Ebben az összefüggésben úgy vélem, hogy a tagállamok tekintetében elismert azon hatáskör, hogy „meghatározzák" az ÁGÉSZ-eket, magában foglalja egyes szolgáltatások ÁGÉSZ-ként való kijelölését, valamint ezen ÁGÉSZ-ek terjedelmének és megszervezésének „meghatározását". A tagállamok részéről az ÁGÉSZ-ek kijelölése, valamint terjedelmük és megszervezésük meghatározása a „széles mérlegelési jogkörrel" jellemezhető politikai döntések körébe tartozik.

101. Noha ugyanis a 26. sz. jegyzőkönyv nem írja elő kifejezetten, hogy a tagállamok széles mérlegelési jogkörrel rendelkeznek ÁGÉSZ-eik meghatározása során, 1. cikkének első francia bekezdése hangsúlyozza a nemzeti, regionális és helyi hatóságok *alapvető szerepét és széles diszkrecionális jogkörét* a tekintetben, hogy a felhasználók igényeihez a lehető legközelebb álló módon hogyan gondoskodjanak az ÁGÉSZ-ek nyújtásáról, más által való ellátásáról, illetve megszervezéséről. Álláspontom szerint az ÁGÉSZ-ek nyújtásának, más által való ellátásának, illetve megszervezésének lehetősége szorosan kapcsolódik az e szolgáltatások kijelöléséhez való joghoz, és nem választható el attól.

102. A szóban forgó ítéleteknek[75] megfelelően úgy vélem, hogy a tárgyra vonatkozó harmonizált uniós szabályozás hiányában[76] a tagállamok széles mérlegelési jogkörrel rendelkeznek annak meghatározása során, hogy mely szolgáltatásokat tekintenek ÁGÉSZ-nek,[77] valamint terjedelmük és megszervezésük meghatározása során is.

73 Lásd a jelen indítvány 4. lábjegyzetét.

74 2010. április 20-i Federutility és társai ítélet (C-265/08, EU:C:2010:205, 28. és 29. pont); 2016. szeptember 7-i ANODE-ítélet (C-121/15, EU:C:2016:637, 43. és 44. pont); 2017. március 8-i Viasat Broadcasting UK kontra Bizottság ítélet (C-660/15 P, EU:C:2017:178, 31. pont).

75 2015. november 26-i Comunidad Autónoma del País Vasco és Itelazpi kontra Bizottság ítélet (T-462/13, EU:T:2015:902, 50. pont); 2015. november 26-i Comunidad Autónoma de Cataluña és CTTI kontra Bizottság ítélet (T-465/13, nem tették közzé, EU:T:2015:900, 50. pont); 2015. november 26-i Navarra de Servicios y Tecnologías kontra Bizottság ítélet (T-487/13, nem tették közzé, EU:T:2015:899, 97. pont); 2015. november 26-i Abertis Telecom és Retevisión I kontra Bizottság ítélet (T-541/13, nem tették közzé, EU:T:2015:898, 79. pont); 2015. november 26-i Comunidad Autónoma de Galicia és Retegal kontra Bizottság ítélet (T-463/13 és T-464/13, nem tették közzé, EU:T:2015:901, 95. pont); 2015. november 26-i Spanyolország kontra Bizottság ítélet (T-461/13, EU:T:2015:891, 61. pont).

76 Az EUMSZ 14. cikk hangsúlyozza az ÁGÉSZ-ek Unión belüli jelentőségét és a tagállamok hatáskörét e szolgáltatások nyújtására, más által való ellátására és finanszírozására. Ugyanakkor az EUMSZ 14. cikk szövegezéséből egyértelműen kitűnik az ÁGÉSZ-ek területén az uniós hatáskörök és tagállami hatáskörök közötti feszültség, valamint az, hogy tiszteletben kell tartani az EUM-Szerződés rendelkezéseit, biztosítva e szolgáltatások tagállamok általi nyújtását. A 2008. február 12-i BUPA és társai kontra Bizottság ítélet (T-289/03, EU:T:2008:29) 167. pontjában a Törvényszék kimondta, hogy „[a] tagállamnak az ÁGÉSZ-ek meghatározására vonatkozó ezen kiváltságát megerősíti mind a külön a Közösségre ruházott hatáskör hiánya, mind [az uniós] jog szerinti ÁGÉSZ-fogalom pontos és teljes meghatározásának hiánya".

77 2013. május 8-i Libert és társai ítélet (C-197/11 és C-203/11, EU:C:2013:288, 88. pont).

103. Figyelemmel a tagállamok e széles mérlegelési jogkörére, a Törvényszék megalapozottan mondta ki, hogy főszabály szerint „[a] Bizottság […] nem jogosult az állami üzemeltető által teljesítendő közszolgáltatási feladat terjedelméről, […] sem a nemzeti hatóságok által e tekintetben tanúsított politika célszerűségéről, sem pedig az állami üzemeltető gazdasági hatékonyságáról határozni”[78].

104. Következésképpen a szóban forgó ítéleteknek megfelelően[79] a tagállam részéről a szolgáltatások ÁGÉSZ-ként való kijelölését a Bizottság csak nyilvánvaló hiba esetén kérdőjelezheti meg.[80] A Bizottság tehát korlátozott ellenőrzést gyakorol a szolgáltatások ÁGÉSZ-ként való kijelölése felett.

105. Ugyanezen okok miatt a szolgáltatások ÁGÉSZ-ként való kijelölésére, illetve ezen ÁGÉSZ-ek terjedelmének és megszervezésének tagállamok általi meghatározására vonatkozó bizottsági határozat megsemmisítése iránti kereset esetén a Törvényszéknek figyelembe kell vennie a tagállamok széles mérlegelési jogkörét és a Bizottság által e tekintetben gyakorolt korlátozott ellenőrzést.

106. Rá kell ugyanakkor mutatni arra, hogy a tagállamokat az ÁGÉSZ-eik „kijelölése” során megillető széles mérlegelési jogkör ellenére ez az előjog nem korlátlan.

107. A 2017. március 8-i Viasat Broadcasting UK kontra Bizottság ítéletben (C-660/15, EU:C:2017:178, 29. pont) a Bíróság kimondta, hogy „maga az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésének szövege azt mutatja, hogy a Szerződés szabályaitól csakis akkor lehet eltérni, ha ez az [ÁGÉSZ] működtetésével megbízott vállalkozás sajátos feladatának teljesítéséhez szükséges”[81].

108. Ezenkívül az 1991. december 10-i Merci convenzionali porto di Genova ítélet (C-179/90, EU:C:1991:464, 26. és 27. pont) 26. pontjában a Bíróság kimondta, hogy „[ahhoz,] hogy a Szerződés szabályainak alkalmazásától való, [az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésében] előírt eltérés érvényesülhessen, nem elegendő pusztán az, hogy a szóban forgó vállalkozásra ruházták egy általános gazdasági érdekű szolgáltatás működtetésére vonatkozó közhatalmat, hanem az is szükséges, hogy a Szerződés szabályainak alkalmazása megakadályozza a vállalkozás számára kijelölt konkrét feladat teljesítését, valamint hogy [az Unió] érdeke ne sérüljön”. Ezen ítélet 27. pontjában a Bíróság úgy tekintette, hogy a szóban forgó kikötői műveletek nem hordoznak olyan általános gazdasági érdeket, amely sajátos tulajdonságokkal rendelkezne más tevékenységekhez képest, és még ha fel is tételeznénk, hogy ez a helyzet, a Szerződés szabályainak alkalmazása nem alkalmas arra, hogy megakadályozza az ilyen feladat ellátását.

78 2015. november 26-i Comunidad Autónoma del País Vasco és Itelazpi kontra Bizottság ítélet (T-462/13, EU:T:2015:902, 50. pont); 2015. november 26-i Comunidad Autónoma de Cataluña és CTTI kontra Bizottság ítélet (T-465/13, nem tették közzé, EU:T:2015:900, 50. pont); 2015. november 26-i Navarra de Servicios y Tecnologías kontra Bizottság ítélet (T-487/13, nem tették közzé, EU:T:2015:899, 97. pont); 2015. november 26-i Abertis Telecom és Retevisión I kontra Bizottság ítélet (T-541/13, nem tették közzé, EU:T:2015:898, 79. pont); 2015. november 26-i Comunidad Autónoma de Galicia és Retegal kontra Bizottság ítélet (T-463/13 és T-464/13, nem tették közzé, EU:T:2015:901, 95. pont); 2015. november 26-i Spanyolország kontra Bizottság ítélet (T-461/13, EU:T:2015:891, 61. pont). E széles mérlegelési jogkör korlátozásait illetően lásd: 2015. november 26-i Comunidad Autónoma del País Vasco és Itelazpi kontra Bizottság ítélet (T-462/13, EU:T:2015:902, 51. pont); 2015. november 26-i Comunidad Autónoma de Cataluña és CTTI kontra Bizottság ítélet (T-465/13, nem tették közzé, EU:T:2015:900, 51. pont); 2015. november 26-i Navarra de Servicios y Tecnologías kontra Bizottság ítélet (T-487/13, nem tették közzé, EU:T:2015:899, 98. pont); 2015. november 26-i Abertis Telecom és Retevisión I kontra Bizottság ítélet (T-541/13, nem tették közzé, EU:T:2015:898, 80. pont); 2015. november 26-i Comunidad Autónoma de Galicia és Retegal kontra Bizottság ítélet (T-463/13 és T-464/13, nem tették közzé, EU:T:2015:901, 96. pont); 2015. november 26-i Spanyolország kontra Bizottság ítélet (T-461/13, EU:T:2015:891, 62. pont).

79 2015. november 26-i Comunidad Autónoma del País Vasco és Itelazpi kontra Bizottság ítélet (T-462/13, EU:T:2015:902, 50. pont); 2015. november 26-i Comunidad Autónoma de Cataluña és CTTI kontra Bizottság ítélet (T-465/13, nem tették közzé, EU:T:2015:900, 50. pont); 2015. november 26-i Navarra de Servicios y Tecnologías kontra Bizottság ítélet (T-487/13, nem tették közzé, EU:T:2015:899, 97. pont); 2015. november 26-i Abertis Telecom és Retevisión I kontra Bizottság ítélet (T-541/13, nem tették közzé, EU:T:2015:898, 79. pont); 2015. november 26-i Comunidad Autónoma de Galicia és Retegal kontra Bizottság ítélet (T-463/13 és T-464/13, nem tették közzé, EU:T:2015:901, 95. pont); 2015. november 26-i Spanyolország kontra Bizottság ítélet (T-461/13, EU:T:2015:891, 61. pont).

80 Lásd ebben az értelemben: 2016. február 18-i Németország kontra Bizottság ítélet (C-446/14 P, nem tették közzé, EU:C:2016:97, 44. pont). Lásd: 2008. február 12-i BUPA és társai kontra Bizottság ítélet (T-289/03, EU:T:2008:29, 166. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

81 Lásd még: 1997. július 17-i GT-Link ítélet (C-242/95, EU:C:1997:376, 52. pont); 1974. március 21-i BRT és Société belge des auteurs, compositeurs et éditeurs ítélet (127/73, EU:C:1974:25, 22. és 23. pont). A 2008. február 12-i BUPA és társai kontra Bizottság ítéletben (T-289/03, EU:T:2008:29, 168. pont) a Törvényszék kimondta, hogy a tagállam ÁGÉSZ-ek meghatározására vonatkozó mérlegelési jogköre nem gyakorolható önkényesen egyedül azon célból, hogy egy adott ágazatot kivonjanak a versenyszabályok alkalmazása alól.

109. Ezenfelül meg kell jegyezni, hogy a tagállamok ezen előjogának gyakorlása a Bizottság ellenőrzése alá tartozik. Az 1971. július 14-i Muller és Hein ítéletben (10/71, EU:C:1971:85, 14. és 15. pont) ugyanis a Bíróság kimondta, hogy az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésének alkalmazása „az egyrészt a szóban forgó vállalkozásokra ruházott konkrét feladat teljesítéséhez, másrészt pedig [az Unió] érdekeinek megóvásához kapcsolódó követelmények értékelését igényli”, valamint hogy „ez az értékelés a tagállamok által *a Bizottság felügyelete mellett* követett általános gazdaságpolitika céljainak körébe tartozik” [82].

A tagállam azon kötelezettsége, hogy hatósági aktussal bízza a közszolgáltatási kötelezettségek teljesítését a közpénzből nyújtott támogatásokban részesülő vállalkozásra, valamint hogy egyértelműen meghatározza e kötelezettségeket

110. Bár a tagállamok széles mérlegelési jogkörrel rendelkeznek egyes szolgáltatások ÁGÉSZ-ként való „kijelölésére”, valamint terjedelmük és megszervezésük meghatározására, az Altmark ítélet első feltétele, valamint az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésének szövege egyértelműen azt követeli meg, hogy egy [83] vállalkozást ténylegesen közszolgáltatási kötelezettségek teljesítésével bízzanak meg, [84] és e kötelezettségeket egyértelműen meghatározzák. [85]

111. E két követelmény, amelyeket a Törvényszék álláspontom szerint helyesen minősített „minimális kritériumoknak”, [86] *egyértelműen elkülönülnek* a tagállamokat a szolgáltatások ÁGÉSZ-ként való kijelölése érdekében megillető politikai előjogtól.

112. E tekintetben az állandó ítélkezési gyakorlat szerint ahhoz, hogy úgy lehessen tekinteni, hogy egy vállalkozást közszolgáltatás/ÁGÉSZ működtetésével bíztak meg, e megbízásnak hatósági aktuson kell alapulnia. [87] E követelményt szigorúan kell alkalmazni, és az Altmark ítélet vagy az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésében előírt kivétel alkalmazása érdekében az érintett tagállamnak kell bizonyítania, hogy az teljesül. A Törvényszék által e tekintetben gyakorolt bírósági felülvizsgálat terjedelme szerint jogszerűségi vizsgálat.

113. Ugyanakkor azonban nem követelmény, hogy e hatósági aktus törvényi vagy rendeleti jogi aktus legyen. [88] A Bíróság ugyanis már elismerte, hogy egy vállalkozás közjogi koncesszió révén is megbízható ÁGÉSZ-ek működtetésével. [89]

82 Kiemelés tőlem. Lásd még: 1985. március 20-i Olaszország kontra Bizottság ítélet (41/83, EU:C:1985:120, 30. pont).

83 Vagy több.

84 Az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdése az ÁGÉSZ-ek működtetésével megbízott vállalkozásokra utal.

85 A 2015. október 22-i EasyPay és Finance Engineering ítéletben (C-185/14, EU:C:2015:716, 47. pont) a Bíróság kimondta, hogy az Altmark ítélet első feltétele szerint „ahhoz, hogy ez az ellentételezés ne minősüljön állami támogatásnak, a kedvezményezett vállalkozást ténylegesen közszolgáltatási kötelezettségeknek kell terhelniük, és e kötelezettségeknek egyértelműen meghatározottnak kell lenniük”.

86 2015. november 26-i Comunidad Autónoma del País Vasco és Itelazpi kontra Bizottság ítélet (T-462/13, EU:T:2015:902, 52. pont); 2015. november 26-i Comunidad Autónoma de Cataluña és CTTI kontra Bizottság ítélet (T-465/13, nem tették közzé, EU:T:2015:900, 52. pont); 2015. november 26-i Navarra de Servicios y Tecnologías kontra Bizottság ítélet (T-487/13, nem tették közzé, EU:T:2015:899, 99. pont); 2015. november 26-i Abertis Telecom és Retevisión I kontra Bizottság ítélet (T-541/13, nem tették közzé, EU:T:2015:898, 81. pont); 2015. november 26-i Comunidad Autónoma de Galicia és Retegal kontra Bizottság ítélet (T-463/13 és T-464/13, nem tették közzé, EU:T:2015:901, 97. pont); 2015. november 26-i Spanyolország kontra Bizottság ítélet (T-461/13, EU:T:2015:891, 63. pont).

87 1974. március 21-i BRT és Société belge des auteurs, compositeurs et éditeurs ítélet (127/73, EU:C:1974:25, 20. pont); 1989. április 11-i Saeed Flugreisen és Silver Line Reisebüro ítélet (66/86, EU:C:1989:140, 55. pont); 1981. július 14-i Züchner ítélet (172/80, EU:C:1981:178, 7. pont). Az 1983. március 2-i GVL kontra Bizottság ítélet (7/82, EU:C:1983:52) 30. és 31. pontjából kitűnik, hogy az ÁGÉSZ működtetését egy vagy több meghatározott vállalkozásra kell bízni, valamint hogy nem elegendő, ha a hatósági aktus általános jelleggel meghatározza az e szolgáltatások nyújtására vállalkozó társaságok tevékenységeire alkalmazandó szabályokat. A 2008. február 12-i BUPA és társai kontra Bizottság ítélet (T-289/03, EU:T:2008:29) 179. pontjában a Törvényszék kimondta, hogy „valamely ÁGÉSZ-feladat meghatározása az ugyanazon a piacon aktív piaci szereplők közül többek vagy akár ezek összessége számára előírt kötelezettségből is állhat”.

88 1997. október 23-i Bizottság kontra Franciaország ítélet (C-159/94, EU:C:1997:501, 66. pont).

89 Ez *a fortiori* érvényes, amikor az ilyen koncessziókat a törvény alapján ÁGÉSZ működtetésével megbízott vállalkozások számára előírt kötelezettségek konkretizálása érdekében ítélték oda. 1997. október 23-i Bizottság kontra Franciaország ítélet (C-159/94, EU:C:1997:501, 66. pont).

114. Ezenkívül az ÁGÉSZ működtetésével megbízott vállalkozást terhelő kötelezettségek egyértelmű meghatározását illetően úgy vélem, hogy bár e kötelezettségek felsorolása és elhatárolása esetről esetre változik a szóban forgó konkrét szolgáltatásoktól és a különböző tagállamokban fennálló körülményektől függően, ezeknek legalább az előírt kötelezettségek jellegét, időtartamát és terjedelmét tartalmazniuk kell.[90] E követelményt is szigorúan kell alkalmazni.

115. E minimális kritériumok nem lehetnek tisztán formai kötelezettségek. Ezek többek között az ÁGÉSZ-ek kijelölésének, valamint terjedelmük és a tagállamok általi megszervezésük átláthatóságának[91] garantálására irányulnak. Ezenkívül ez az átláthatósági cél pedig különösen a tagállamok, a közszolgáltatási kötelezettségek teljesítésével megbízott vállalkozások, ezek esetleges versenytársai, valamint a fogyasztók jogbiztonságának fokozására irányul.[92]

116. A Bíróság ugyanis kimondta, hogy ahhoz, hogy az ÁGÉSZ működtetésével megbízott vállalkozás számára előírt kötelezettségeket a rábízott sajátos feladat körébe tartozónak lehessen tekinteni, az szükséges, hogy ezek kapcsolatban álljanak a szóban forgó ÁGÉSZ tárgyával, valamint hogy közvetlenül ezen érdek kielégítését segítsék elő. E kötelezettségeket, illetve korlátozásokat figyelembe lehet venni, amikor azt értékelik, hogy a Szerződés szabályaitól való eltérések, amelyeket igazolni kell, mennyiben szükségesek ahhoz, hogy lehetővé tegyék a szóban forgó vállalkozás számára, hogy teljesítse a rábízott általános érdekű feladatot.[93]

117. Márpedig, ha nem tudnánk bizonyosan, hogy kit terhel a közszolgáltatási kötelezettségek teljesítése, és hogy milyen jellegűek, időtartamúak és terjedelműek az őt terhelő kötelezettségek, akkor lehetetlen lenne annak ellenőrzése, hogy a tagállam tiszteletben tartotta-e az őt az ÁGÉSZ-ek kijelölése terén megillető széles mérlegelési jogkör határait.[94]

118. Ezenfelül úgy vélem, hogy ez a kiosztott feladatra vonatkozó átláthatósági követelmény feltétlenül szükséges annak vizsgálatához, hogy teljesülnek-e az Altmark ítélet és az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésének egyéb feltételei. Ha e kötelezettségek jellege és terjedelme nincs egyértelműen meghatározva, akkor lehetetlen lenne többek között azt ellenőrizni, hogy teljesült-e az Altmark ítélet harmadik feltétele, vagyis hogy „az ellentételezés nem haladja meg a közszolgáltatási kötelezettségek végrehajtása során felmerülő költségek egészben vagy részben való fedezéséhez szükséges mértéket

90 A 2010. június 10-i Fallimento Traghetti del Mediterraneo ítéletben (C-140/09, EU:C:2010:335, 41. pont), amely az olasz jogszabály alapján a nagyobb és kisebb olasz szigetekkel való összeköttetést biztosító szolgáltatások részére nyújtott támogatásokra vonatkozott – az említett szolgáltatásoknak az érintett területek, és különösen Mezzogiorno gazdasági és szociális fejlődéséhez kapcsolódó követelmények teljesülését kellett biztosítaniuk – a Bíróság kimondta, hogy a támogatásokban részesülő vállalkozásokat az Altmark ítélet első feltételének megfelelően közszolgáltatási kötelezettségek ellátása terhelte, mivel az e vállalkozásokkal aláírt megállapodások *„a biztosítandó útvonalakkal, ezen útvonalak gyakoriságával és az egyes útvonalakhoz rendelt hajók típusával* kapcsolatos kötelezettségekről" rendelkeztek (kiemelés tőlem). Lásd analógia útján az [EUMSZ 106. cikk] (2) bekezdésének az általános gazdasági érdekű szolgáltatások működtetésével megbízott vállalkozásoknak közszolgáltatással járó ellentételezés formájában megítélt állami támogatásokra történő alkalmazásáról szóló, 2005. november 28-i 2005/842/EK bizottsági határozat (HL 2005. L 312., 67. o.) „Megbízás" című 4. cikkének a) és b) pontját. Lásd továbbá a 2012/21 bizottsági határozat 4. cikkének a) és b) pontját.

91 Lásd ebben az értelemben: 1989. április 11-i Saeed Flugreisen és Silver Line Reisebüro ítélet (66/86, EU:C:1989:140, 57. pont).

92 Lásd az Európai Unió Alapjogi Chartájának az ÁGÉSZ-ekhez való hozzáférésről szóló 36. cikkét.

93 1997. október 23-i Bizottság kontra Franciaország ítélet (C-159/94, EU:C:1997:501, 68. és 71. pont).

94 Az előírt kötelezettségek jellegét és terjedelmét illető átláthatóság szükségessége kapcsán lásd: 1989. április 11-i Saeed Flugreisen és Silver Line Reisebüro ítélet (66/86, EU:C:1989:140, 56. és 57. pont). Meg kell jegyezni, hogy az Altmark ítélet második, harmadik és negyedik feltétele a kompenzáció szintjére és számítására vonatkozó kötelezettségeket ír elő. Közelebbről az Altmark ítélet második feltétele a kompenzáció számítása során az átláthatóságra és az objektivitásra vonatkozó kötelezettségeket ír elő. Márpedig, bár e feltétel nem alkalmazandó az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésével összefüggésben, az utóbbi rendelkezés szintén tartalmaz átláthatósági kötelezettségeket az ÁGÉSZ-ekkel kapcsolatos kompenzáció szintjét és számítását illetően. Az 1989. április 11-i Saeed Flugreisen és Silver Line Reisebüro ítélet (66/86, EU:C:1989:140) 57. pontja szerint „az árstruktúra tényleges átláthatóságának hiányában nehéz, sőt lehetetlen az általános érdekű feladat által az árakkal kapcsolatos versenyszabályok alkalmazására gyakorolt hatás értékelése". Lásd analógia útján a 2005/842 határozatot, amely 4. cikkének d) pontjában átláthatósági szabályokat rögzít „az ellentételezés kiszámításának, ellenőrzésének és felülvizsgálatának paraméterei" vonatkozásában. Lásd még a 2012/21 határozat 4. cikkének d) pontját.

[…]”. Az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésének alkalmazását illetően, lehetetlen lenne annak vizsgálata, hogy a Szerződések szabályainak alkalmazása akadályozza-e az ÁGÉSZ-ek végrehajtását, ha ezen, a vállalkozások által működtetendő szolgáltatások jellege és terjedelme nincs egyértelműen meghatározva. [95]

A jelen fellebbezések esetében való alkalmazás

A C-66/16. P–C-69/16. P. sz. egyesített ügyekről

119. Előzetesen úgy vélem, hogy ellentétben a SES Astra által előadottakkal, az egyetlen jogalap első része nem elfogadhatatlan. [96]

120. Egyetlen jogalapjuk első részével ugyanis a fellebbezők azt kifogásolják, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a Bíróság és a Törvényszék azon ítélkezési gyakorlatát, amely szerint az ÁGÉSZ-ek tagállam általi meghatározását a Bizottság csak nyilvánvaló hiba esetében kérdőjelezheti meg. Álláspontom szerint ezáltal, ellentétben a SES Astra által előadottakkal, [97] a fellebbezők nem egy, a Törvényszék által végzett ténybeli értékelést kérdőjeleznek meg, hanem azt kérik a Bíróságtól, hogy vizsgálja meg, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta-e a jogot, [98] amikor pontosította az Altmark ítélet első feltétele által előírt kötelezettségeket. [99] Egy ilyen jogkérdést megvizsgálhat a Bíróság a fellebbezés keretében.

121. Érdemben úgy vélem, ellentétben a fellebbezők által előadottakkal, [100] hogy a Törvényszék az ÁGÉSZ-feladat meghatározására és odaítélésére vonatkozó különböző jogi aktusok vizsgálata során nem lépte túl a nyilvánvaló hiba határát. A jelen indítvány 113–115. pontjának megfelelően ugyanis szigorúan kell alkalmazni az arra irányuló kötelezettséget, hogy hatósági aktussal ténylegesen a közpénzből nyújtott támogatásokban részesülő vállalkozásra bízzák a közszolgáltatási kötelezettségek teljesítését, valamint hogy egyértelműen meghatározzák e kötelezettségeket. E minimális kötelezettségek teljesítése nem tartozik a tagállamokat a szolgáltatások ÁGÉSZ-ként való kijelölése kapcsán megillető széles mérlegelési jogkörbe. Az e kijelölés keretében gyakorolt mérlegelési jogkört a Bizottság csak nyilvánvaló hiba esetén kérdőjelezheti meg. [101]

122. Nem releváns az, hogy nem vitatott, hogy fennáll a piaci hiányosság, valamint hogy a szóban forgó szolgáltatás ténylegesen egy ÁGÉSZ-nek minősíthető tevékenység. E körülményeket azon kérdés elemzése során kell figyelembe venni, hogy egy szolgáltatás kijelölhető-e ÁGÉSZ-ként, ami a tagállamok széles mérlegelési jogkörébe tartozik, az említett elemzés pedig kizárólag nyilvánvaló hiba esetén kérdőjelezhető meg. Ezzel szemben e körülmények nem relevánsak annak eldöntésénél, hogy közjogi aktussal ténylegesen a közpénzből nyújtott támogatásokban részesülő vállalkozásra bízták-e a közszolgáltatási kötelezettségek teljesítését, valamint hogy egyértelműen meghatározták-e e kötelezettségeket.

95 Álláspontom szerint, noha az Altmark ítéletben rögzített négy feltétel elkülönül egymástól, mivel mindegyiknek saját célja van, az ezen ítéletben szereplő első feltétel tiszteletben tartása előfeltétele a többi, a kompenzációra vonatkozó feltétel tiszteletben tartásának. Úgy vélem, hogy az ellentételezés szintjével és számításával kapcsolatos kérdések szorosan kapcsolódnak a támogatásban részesülő vállalkozásra bízott közszolgáltatási kötelezettségek terjedelméhez.

96 Lásd a jelen indítvány 41. és 42. pontját.

97 Lásd a jelen indítvány 42. pontját.

98 Az EUMSZ 256. cikk (1) bekezdése és az Európai Unió Bírósága alapokmánya 58. cikkének első bekezdése szerint a fellebbezés csak jogkérdésekre vonatkozhat. Kizárólag a Törvényszéknek van hatásköre a releváns tények megállapítására és értékelésére, valamint a bizonyítékok értékelésére. A tényeknek és bizonyítékoknak az értékelése tehát – feltéve, hogy nem ezek elferdítéséről van szó – nem olyan jogkérdés, amelyet a fellebbezés keretében a Bíróság felülvizsgálhatna. Lásd: 2014. január 30-i Industrias Alen kontra The Clorox Company végzés (C-422/12 P, EU:C:2014:57, 37. pont).

99 Lásd a jelen indítvány 4. lábjegyzetét.

100 Lásd a jelen indítvány 36. és 37. pontját.

101 Lásd a jelen indítvány 100–106. pontját.

123. Következésképpen úgy vélem, hogy a C-66/16. P–C-69/16. P. sz. ügyek egyetlen jogalapjának első részét mint megalapozatlant el kell utasítani.

124. Egyetlen jogalapjuk második részével a fellebbezők előadják, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor a tagállamok széles mérlegelési jogkörét kizárólag az ÁGÉSZ-ek meghatározására korlátozta, noha széles mérlegelési jogkörrel rendelkeznek e szolgáltatások „nyújtása, más által való ellátása, illetve megszervezése” terén is. Úgy vélik, hogy a mérlegelési jogkör szükségképpen magában foglalja egy olyan konkrét technológia kiválasztását is, amely a szóban forgó ítéletekben kimondottakkal [102] ellentétben nem más, mint a szolgáltatás egyik módja.

125. A SES Astrához hasonlóan úgy vélem, hogy a jelen rész a szóban forgó ítéletek téves értelmezésén alapul. [103]

126. A Törvényszék ugyanis nem kérdőjelezte meg a tagállamok széles mérlegelési jogkörét [104] az ÁGÉSZ-ek adott technológia kiválasztása révén történő „nyújtását, más által való ellátását, illetve megszervezését” illetően; pusztán azt állapította meg, hogy a fellebbezők nem teljesítették az Altmark ítélet első feltételét, miután a spanyol nemzeti és regionális szabályozás értékelésének eredményeként úgy ítélte meg, hogy a Spanyol Királyság nem határozta meg egyértelműen és pontosan a földfelszíni hálózat üzemeltetésére vonatkozó szolgáltatást közszolgáltatásként, az Altmark ítélet első feltételének megfelelően. Rámutatok, hogy a Törvényszék úgy ítélte meg, [105] hogy „a felperes semmilyen időpontban nem tudta meghatározni, hogy a spanyol törvény vagy az üzemeltetési megállapodások milyen közszolgáltatási kötelezettségekkel bízták meg a DTT-hálózat üzemeltetőit, és erre vonatkozóan bizonyítékokat sem tudott előterjeszteni” [106].

127. A teljesség kedvéért kiemelem, a 2015. november 26-i Comunidad Autónoma del País Vasco és Itelazpi kontra Bizottság ítéletet (T-462/13, EU:T:2015:902), a 2015. november 26-i Comunidad Autónoma de Cataluña és CTTI kontra Bizottság ítéletet (T-465/13, nem tették közzé, EU:T:2015:900), valamint a 2015. november 26-i Abertis Telecom és Retevisión I kontra Bizottság ítéletet (T-541/13, nem tették közzé, EU:T:2015:898) illetően, hogy bár a Törvényszék úgy ítélte meg, hogy a DTT-hálózat üzemeltetésére irányuló szolgáltatás ÁGÉSZ-ként való meghatározása során a spanyol hatóságoknak tiszteletben kell tartaniuk az egyenlő bánásmód elvét, [107] és így nem diszkriminálhatják a többi platformot a földfelszíni platformhoz képest, ezen ítéletekből egyértelműen kitűnik, hogy a Törvényszék szerint „a technológiai semlegesség elve nem foglalja magában, hogy a műsorszolgáltatási hálózat üzemeltetésére egy bizonyos platform kijelölése minden esetben nyilvánvaló hibának minősül”. [108] A Törvényszék ily módon azt kifogásolta, hogy a Bizottság nem vizsgálta meg azt a kérdést, hogy egy adott platform választása a jelen ügyben objektíven igazolt-e a spanyol hatóságokat azzal kapcsolatban megillető széles mérlegelési jogkörre figyelemmel, hogy mit tekintenek ÁGÉSZ-nek. Ebből következik, hogy a Törvényszék elismerte, hogy a tagállamok széles mérlegelési mozgástérrel rendelkeznek az ÁGÉSZ-ek „nyújtása, más által való ellátása, illetve megszervezése” terén.

102 2015. november 26-i Comunidad Autónoma del País Vasco és Itelazpi kontra Bizottság ítélet (T-462/13, EU:T:2015:902, 59. pont); 2015. november 26-i Comunidad Autónoma de Cataluña és CTTI kontra Bizottság ítélet (T-465/13, nem tették közzé, EU:T:2015:900, 59. pont); 2015. november 26-i Navarra de Servicios y Tecnologías kontra Bizottság ítélet (T-487/13, nem tették közzé, EU:T:2015:899, 89–119. pont); 2015. november 26-i Abertis Telecom és Retevisión I kontra Bizottság ítélet (T-541/13, nem tették közzé, EU:T:2015:898, 88. pont).

103 Lásd a jelen indítvány 50. pontját.

104 A jelen esetben a Spanyol Királyság.

105 Az alkalmazandó spanyol szabályozás vizsgálatát követően.

106 2015. november 26-i Comunidad Autónoma del País Vasco és Itelazpi kontra Bizottság ítélet (T-462/13, EU:T:2015:902, 72. pont); 2015. november 26-i Comunidad Autónoma de Cataluña és CTTI kontra Bizottság ítélet (T-465/13, nem tették közzé, EU:T:2015:900, 73. pont); 2015. november 26-i Navarra de Servicios y Tecnologías kontra Bizottság ítélet (T-487/13, nem tették közzé, EU:T:2015:899, 115. pont); 2015. november 26-i Abertis Telecom és Retevisión I kontra Bizottság ítélet (T-541/13, nem tették közzé, EU:T:2015:898, 103. pont).

107 Különösen a technológiai semlegesség elvének alkalmazásával a hálózatok üzemeltetése terén.

108 2015. november 26-i Comunidad Autónoma del País Vasco és Itelazpi kontra Bizottság ítélet (T-462/13, EU:T:2015:902, 78. pont); 2015. november 26-i Comunidad Autónoma de Cataluña és CTTI kontra Bizottság ítélet (T-465/13, nem tették közzé, EU:T:2015:900, 79. pont); 2015. november 26-i Abertis Telecom és Retevisión I kontra Bizottság ítélet (T-541/13, nem tették közzé, EU:T:2015:898, 106. pont).

128. Következésképpen a C-66/16. P–C-69/16. P. sz. ügyek egyetlen jogalapjának második részét mint megalapozatlant el kell utasítani.

A C-70/16. P. sz. ügyről

129. Negyedik jogalapjuk első része kapcsán a fellebbezők úgy ítélik meg, hogy a Törvényszék figyelmen kívül hagyta a tagállamok mérlegelési jogkörét az ÁGÉSZ meghatározása terén. [109]

130. Rámutatok, hogy bár a fellebbezők nem kérdőjelezik meg közvetlenül a Törvényszék által a 2015. november 26-i Comunidad Autónoma de Galicia és Retegal kontra Bizottság ítélet (T-463/13 és T-464/13, nem tették közzé, EU:T:2015:901) 110. pontjában tett megállapítást, arra hivatkoznak, hogy a 944/2005 királyi rendelet tizenkettedik kiegészítő rendelkezése és a közigazgatási szervek közötti együttműködési megállapodások a szóban forgó közszolgáltatás, vagyis a földfelszíni digitális televíziós szolgáltatás közvetítése egyértelmű meghatározását tartalmazzák, valamint hogy e hivatalos jogi aktusok e szolgáltatást az önkormányzatokra bízzák, az autonóm közösséggel együttműködve. [110]

131. Álláspontom szerint ezt az érvelést, amely a Törvényszéknek az alkalmazandó nemzeti joggal kapcsolatos értékelésére vonatkozik, az e jog elferdítésére vonatkozó állítás hiányában mint elfogadhatatlant el kell utasítani. [111]

132. E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint, amint a Törvényszék megállapította vagy értékelte a tényállást, az EUMSZ 256. cikk értelmében a Bíróság csak a tények jogi minősítésének és az abból a Törvényszék által levont jogi következtetéseknek a felülvizsgálatára rendelkezik hatáskörrel. A tények értékelése tehát – amennyiben az eléje terjesztett bizonyítékokat a Törvényszék nem ferdítette el – nem minősül jogkérdésnek, amit, mint ilyet, a Bíróságnak kellene felülvizsgálnia. Így a Törvényszék által a nemzeti jog tekintetében tett megállapítások fellebbezés keretében történő vizsgálata során a Bíróság hatásköre csak annak vizsgálatára terjed ki, hogy e jogot a Törvényszék elferdítette-e. [112]

133. Következésképpen úgy vélem, hogy a C-70/16. P. sz. ügy negyedik jogalapjának első részét mint részben elfogadhatatlant el kell utasítani.

134. Ezenkívül a 2015. november 26-i Comunidad Autónoma de Galicia és Retegal kontra Bizottság ítélet (T-463/13 és T-464/13, nem tették közzé, EU:T:2015:901) 95. pontjából egyértelműen kitűnik, hogy a Törvényszék szerint „a tagállamok széles mérlegelési jogkörrel rendelkeznek annak meghatározásánál, hogy mit tekintenek ÁGÉSZ-nek, ebből kifolyólag e szolgáltatásoknak valamely tagállam általi meghatározását a Bizottság kizárólag nyilvánvaló hiba esetén kérdőjelezheti meg”.

135. A Törvényszék ugyanakkor úgy vélte, hogy nem teljesítettek „bizonyos minimális kritériumokat, amelyek többek között arra vonatkoznak, hogy létezik-e a szóban forgó gazdasági szereplőket ÁGÉSZ-feladattal felruházó hatósági jogi aktus” [113].

109 Lásd a jelen indítvány 52–56. pontját.

110 Lásd a jelen indítvány 53. és 54. pontját.

111 2014. április 3-i Franciaország kontra Bizottság ítélet (C-559/12 P, EU:C:2014:217, 79. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

112 2016. november 10-i DTS Distribuidora de Televisión Digital kontra Bizottság ítélet (C-449/14 P, EU:C:2016:848, 43. és 44. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

113 Lásd: 2015. november 26-i Comunidad Autónoma de Galicia és Retegal kontra Bizottság ítélet (T-463/13 és T-464/13, nem tették közzé, EU:T:2015:901, 97. pont).

136. A 2015. november 26-i Comunidad Autónoma de Galicia és Retegal kontra Bizottság ítélet (T-463/13 és T-464/13, nem tették közzé, EU:T:2015:901) 110. pontjában ugyanis a Törvényszék megállapította, hogy „a felperesek semmilyen időpontban nem tudták meghatározni, hogy a spanyol törvény vagy az üzemeltetési megállapodások milyen közszolgáltatási kötelezettségekkel bízták meg a DTT-hálózat üzemeltetőit, és erre vonatkozóan bizonyítékokat sem tudtak előterjeszteni”.

137. Következésképpen a Törvényszék kimondta, hogy a felperesek nem tudták bizonyítani, hogy a Bizottság tévesen vélte úgy, hogy a földfelszíni hálózat üzemeltetésére vonatkozó szolgáltatás közszolgáltatásként való egyértelmű meghatározásának hiányában az Altmark ítéletben megállapított első kritérium nem teljesül. [114]

138. Ebből következik, hogy a fellebbezők érveivel ellentétben a Törvényszék nem zárta ki „elvi jelleggel, hogy a földfelszíni hálózat üzemeltetését közszolgáltatásként [lehessen] meghatározni” [115].

139. Úgy vélem tehát, hogy a negyedik jogalap első részét mint megalapozatlant szintén el kell utasítani. Negyedik jogalapjuk második részét illetően a fellebbezők úgy vélik, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot a 2015. november 26-i Comunidad Autónoma de Galicia és Retegal kontra Bizottság ítélet (T-463/13 és T-464/13, nem tették közzé, EU:T:2015:901) 112. pontjában, mivel figyelmen kívül hagyta, hogy a tagállamok mérlegelési jogköre nem csupán az ÁGÉSZ-ek létrehozására, hanem azok nyújtására és megszervezésére is kiterjed. A fellebbezők szerint a DTT-t támogató szolgáltatásnak egy földfelszíni platform révén való nyújtása pusztán a szolgáltatásnyújtás megszervezésének egy módja, amely a tagállamra tartozik. [116]

140. A Bíróság eljárási szabályzata 127. cikke (1) bekezdésének és 190. cikke (1) bekezdésének együttesen értelmezett rendelkezéseiből következik, hogy a fellebbezésben nem lehet új jogalapot felhozni. E rendelkezések célja ugyanis – az említett eljárási szabályzat 170. cikkének (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően – annak elkerülése, hogy a fellebbezésben megváltoztassák a Törvényszék előtti jogvita tárgyát. [117]

141. Álláspontom szerint a jelen fellebbezés negyedik jogalapjának második része azt eredményezi, hogy a Törvényszék által elbíráltnál nagyobb kiterjedésű jogvitát terjesztenek a Bíróság elé.

142. A 2015. november 26-i Comunidad Autónoma de Galicia és Retegal kontra Bizottság ítélet (T-463/13 és T-464/13, nem tették közzé, EU:T:2015:901) 112. pontjában ugyanis a Törvényszék megállapította, hogy a fellebbezők *nem vitatták a Bizottságnak a vitatott határozat (121) preambulumbekezdésében szereplő azon értékelését*, amely szerint egy adott támogató platform – a jelen esetben a földfelszíni platform – üzemeltetésének közszolgáltatásként való meghatározása a spanyol hatóságok részéről elkövetett nyilvánvaló hibának minősült, mivel tekintettel arra, hogy több átviteli platform is létezik, ezek egyike nem tekinthető alapvetőnek a műsorjelek továbbítása szempontjából.

143. Ennélfogva úgy vélem, hogy a negyedik jogalap második részét mint elfogadhatatlant el kell utasítani.

114 Lásd: 2015. november 26-i Comunidad Autónoma de Galicia és Retegal kontra Bizottság ítélet (T-463/13 és T-464/13, nem tették közzé, EU:T:2015:901, 99. pont).

115 Lásd a jelen indítvány 53. pontját.

116 Lásd a jelen indítvány 64. pontját.

117 Lásd ebben az értelemben: 2010. május 20-i Gogos kontra Bizottság ítélet (C-583/08 P, EU:C:2010:287, 23. és 24. pont).

A C-81/16. P. sz. ügyről

144. A Spanyol Királyság első jogalapjának első részét, és különösen a Spanyol Királyság azon érvelését illetően, amely szerint a jogi háttér Törvényszék által végzett elemzése nyilvánvalóan téves,[118] illetve a nemzeti jogi aktusok és a spanyol hatóságok által kötött szerződések nem csupán meghatározzák az ÁGÉSZ-t és bizonyos gazdasági szereplőkre bízzák annak teljesítését, hanem kifejezetten utalnak a földfelszíni technológiára,[119] úgy vélem, hogy ezt az érvelést, amely az alkalmazandó nemzeti jog és a spanyol hatóságok által kötött szerződések kapcsán a Törvényszék által végzett, ténybeli értékelésnek minősülő értékelést kérdőjelezi meg, az e jog elferdítésére vonatkozó állítás hiányában mint elfogadhatatlant el kell utasítani.[120]

145. Ennélfogva úgy vélem, hogy a Spanyol Királyság első jogalapjának első részét mint elfogadhatatlant el kell utasítani.

146. Érdemben úgy vélem, hogy a Spanyol Királyság első jogalapjának első része a 2015. november 26-i Spanyolország kontra Bizottság ítélet (T-461/13, EU:T:2015:891) téves értelmezésén alapul.

147. Ellentétben a Spanyol Királyság által előadottakkal,[121] a Törvényszék nem ítélte meg úgy, hogy nincs helye a jogi háttéren kívül a spanyol hatóságok által elfogadott valamennyi olyan jogi aktus figyelembevételének, amelyek révén az érintett gazdasági szereplőket közszolgáltatási kötelezettségek teljesítésével bízták meg.

148. A 2015. november 26-i Spanyolország kontra Bizottság ítélet (T-461/13, EU:T:2015:891) 69. és azt követő pontjaiból egyértelműen kitűnik, hogy a Törvényszék megvizsgálta a spanyol hatóságok által elfogadott olyan jogi aktusokat, amelyek révén a Spanyol Királyság szerint az érintett gazdasági szereplőket közszolgáltatási kötelezettségek teljesítésével bízták meg.

149. A szóban forgó ítélet 70. pontjában ugyanis a Törvényszék megvizsgálta a DTT-re történő átállás spanyol miniszterek tanácsa által 2007. szeptember 7-én elfogadott nemzeti tervét, és úgy ítélte meg, hogy e tervben semmilyen gazdasági szereplőt nem bíztak meg közszolgáltatási kötelezettségek teljesítésével.

150. Ezen ítélet 71. pontjában a Törvényszék megerősítette, hogy az ítélkezési gyakorlat szerint a közszolgáltatásra vonatkozó megbízást megállapodás jellegű aktusok is tartalmazhatják, amennyiben azok a közhatalmi szervektől származnak, és kötelező erejűek, és ez annál inkább így van, ha az ilyen aktusok a jogszabályokban előírt kötelezettségeket konkretizálják. A Törvényszék szerint ugyanakkor a Spanyol Királyság nem nyújtott be olyan szerződést, amely alátámasztaná azt az állítását, amely szerint az érintett gazdasági szereplőket közszolgáltatási kötelezettségek teljesítésével bízták meg. Ezenkívül a Törvényszék szerint önmagában amiatt, hogy valamely szolgáltatás közbeszerzési szerződés tárgyát képezi, e szolgáltatás nem minősül automatikusan és az érintett hatóságok közlései nélkül az Altmark ítélet értelmében vett ÁGÉSZ-nek.

151. Ezenfelül a szóban forgó ítélet 72. pontjában a Törvényszék megvizsgálta a baszk kormány, az EUDEL, valamint a három baszk regionális tanács által kötött intézményközi megállapodásokat. Úgy ítélte meg, hogy e megállapodások a földfelszíni hálózat üzemeltetését szintén nem határozzák meg közszolgáltatásként.

118 Lásd a jelen indítvány 72. pontját.

119 Lásd a jelen indítvány 73. pontját.

120 2014. április 3-i Franciaország kontra Bizottság ítélet (C-559/12 P, EU:C:2014:217, 79. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat); 2012. november 29-i Egyesült Királyság kontra Bizottság ítélet (C-416/11 P, nem tették közzé, EU:C:2012:761, 38. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

121 Lásd a jelen indítvány 71. pontját.

152. Ezenkívül a szóban forgó ítélet 73. pontjában a Törvényszék megállapította, hogy a spanyol hatóságok semmilyen időpontban nem tudták meghatározni, hogy a spanyol törvény vagy az üzemeltetési megállapodások milyen közszolgáltatási kötelezettségekkel bízták meg a DTT-hálózat üzemeltetőit, és erre vonatkozóan bizonyítékokat sem tudtak előterjeszteni.

153. A Bizottsághoz hasonlóan úgy vélem továbbá, hogy a Törvényszék nem tévedett, amikor úgy ítélte meg, hogy a Spanyol Királyság nem bizonyította, hogy a Bizottság a vitatott határozat (119)–(122) és (172) preambulumbekezdésében tévesen állapította meg, hogy a DTT-hálózatnak a II. térségen belüli kiépítését, karbantartását és üzemeltetését nem határozták meg egyértelműen közszolgáltatásként az Altmark ítélet első feltétele értelmében.

154. E tekintetben a tárgyra vonatkozó harmonizált uniós szabályozás hiányában nem a tagállamokat az ÁGÉSZ-eik meghatározása terén megillető széles mérlegelési jogkör a kérdéses, hanem az Altmark ítélet első feltételének és az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdése szövegének megfelelően az arra irányuló kötelezettség, hogy a közpénzből nyújtott támogatásokban részesülő vállalkozást ténylegesen közszolgáltatási kötelezettségek teljesítésével bízzák meg, valamint hogy e kötelezettségeket egyértelműen meghatározzák.

155. Rámutatok, hogy a 2015. november 26-i Spanyolország kontra Bizottság ítélet (T-461/13, EU:T:2015:891) 67. pontjában a Törvényszék megállapította, hogy bár a spanyol állam minden távközlési szolgáltatást, ideértve a rádiós és televíziós műsorszolgáltatási hálózatokat is, általános érdekű szolgáltatásnak minősített, a szóban forgó törvényekből nem következik az, hogy Spanyolországban minden távközlési szolgáltatás ÁGÉSZ-nek minősül. E tekintetben a Törvényszék rámutat, hogy a távközlésről szóló, 2003. november 3-i 32/2003. sz. általános törvény 2. cikkének (1) bekezdése kifejezetten úgy rendelkezik, hogy az e törvény értelmében vett általános érdekű szolgáltatásokat *szabad verseny rendszerének* keretében kell nyújtani, míg valamely szolgáltatásnak az Altmark ítélet első feltétele értelmében vett ÁGÉSZ-nek minősítése azt követeli meg, hogy a szolgáltatás működtetésének a feladatát bizonyos vállalkozásokra bízzák. Ezenkívül a szóban forgó ítélet 68. pontjában a Törvényszék úgy vélte, hogy mivel a nemzeti rendelkezések *technológiailag semlegesek*, és a távközlés a jelek mindenfajta műsorszolgáltató hálózaton keresztüli közvetítését, és nem csak konkrétan a földfelszíni hálózaton keresztüli közvetítését jelenti, amit a Spanyol Királyság nem vitatott, nem lehet arra a következtetésre jutni, hogy a Bizottság tévesen állapította meg, hogy a földfelszíni hálózat üzemeltetését nem határozták meg az Altmark ítélet értelmében vett közszolgáltatásként.

156. A szóban forgó nemzeti rendelkezések nem egyértelmű és ellentmondásos elemeire figyelemmel, amelyek lényegét egyébként a Spanyol Királyság sem vitatta, a Törvényszék nem alkalmazta tévesen a jogot, amikor úgy ítélte meg, hogy a Bizottság helyesen tekintette úgy, hogy e nemzeti rendelkezések nem tartalmazzák a földfelszíni hálózat üzemeltetésére vonatkozó szolgáltatás közszolgáltatásként való egyértelmű meghatározását.

157. Végül nem értek egyet a Spanyol Királyság azon érvelésével, amely szerint a Törvényszék nem állíthatta, hogy Baszkföldön kívül semmilyen más autonóm közösség nem bizonyította, hogy a földfelszíni hálózat üzemeltetése ÁGÉSZ, mivel a vitatott határozatból kitűnik, hogy a Bizottság 82 ajánlati felhívásból álló mintát vizsgált meg a támogatás összeegyeztethetőségének értékelése céljából. [122]

158. A 2015. november 26-i Spanyolország kontra Bizottság ítélet (T-461/13, EU:T:2015:891) 77. pontjából kitűnik, hogy a Törvényszék úgy ítélte meg, hogy az autonóm közösségeknek az Altmark ítélet szerint az állami támogatás hiányára kell hivatkozniuk, és az említett hatóságok a legjobb és egyetlen példaként a baszkföldi autonóm közösséget említették.

122 Lásd a jelen indítvány 75. pontját.

159. Álláspontom szerint az a tény, hogy a Bizottság 82 ajánlati felhívásból álló mintát vizsgált a szóban forgó támogatás összeegyeztethetőségének értékelése céljából, nem bizonyítja azt, hogy Baszkföldön kívül más autonóm közösség is bizonyította, hogy a földfelszíni hálózat üzemeltetése ÁGÉSZ, vagy akár csak hivatkozott erre.

160. E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a szóban forgó ítélet 71. pontjában a Törvényszék megerősítette, hogy bizonyos körülmények között a közszolgáltatásra vonatkozó megbízást megállapodás jellegű aktusok is tartalmazhatják. A Törvényszék ugyanakkor úgy ítélte meg, hogy a Spanyol Királyság nem bizonyította, hogy a hatóságok és az érintett gazdasági szereplők között kötött közbeszerzési szerződések közszolgáltatásra vonatkozó megbízást tartalmaztak. A Törvényszék ehhez megalapozottan tette hozzá, hogy az, hogy valamely szolgáltatás közbeszerzési szerződés tárgyát képezi, nem jelenti azt, hogy e szolgáltatás automatikusan és az érintett hatóságok közlései nélkül az Altmark ítélet értelmében vett ÁGÉSZ-nek minősül.

161. Ennélfogva úgy vélem, hogy a Spanyol Királyság első jogalapjának első része nem megalapozott.

162. A fentiek alapján a Spanyol Királyság első jogalapjának első részét tehát mint elfogadhatatlant és megalapozatlant el kell utasítani.

Végkövetkeztetések

163. A fenti megfontolásokra tekintettel azt javaslom, hogy a Bíróság:

– a Comunidad Autónoma del País Vasco és Itelazpi kontra Bizottság (C-66/16 P), a Comunidad Autónoma de Cataluña és CTTI kontra Bizottság (C-67/16 P), a Navarra de Servicios y Tecnologías kontra Bizottság (C-68/16 P), valamint a Cellnex Telecom és Retevisión I kontra Bizottság (C-69/16 P) egyesített ügyekben utasítsa el az egyetlen jogalap első és második részét mint megalapozatlant;

– a Comunidad Autónoma de Galicia és Redes de Telecomunicación Galegas kontra Bizottság ügyben (C-70/16 P) utasítsa el a negyedik jogalap első részét mint részben elfogadhatatlant és megalapozatlant, a negyedik jogalap második részét pedig mint elfogadhatatlant, és

– a Spanyolország kontra Bizottság ügyben (C-81/16 P) utasítsa el az első jogalap első részét mint elfogadhatatlant és megalapozatlant.